

EL FENOMEN HARRY POTTER

"S'escriuran llibres sencers sobre el Harry,
tots els nens del nostre món sabran qui és!"

2nA. Batxillerat

INS Lauro

Les Franqueses del Vallès, 28.11.2011

AGRAÏMENTS

Hi ha moltes persones a qui he de donar les gràcies. Totes elles han col·laborat en alguna cosa, i per petita que sigui, ha tingut molt valor per a mi.

Primer de tot, a la meva mare, que m'ha orientat des del primer moment, fins i tot abans de començar primer de batxillerat ja m'ajudava a pensar en algun tema per a escollir. Una vegada escollit el tema, sempre m'ha escoltat i ha tingut molta paciència llegint fragments del treball el mateix dia que els feia i donant-me la seva opinió.

A la meva tutora del treball, per les seves aportacions des del primer moment i per fer-me veure que anava ben encaminada quan jo no n'estava gaire segura.

A Xavier Pàmies, traductor dels tres últims volums de Harry Potter al català, que va contestar-me molt amablement els correus electrònics amb gran rapidesa. Em va aclarir dubtes i em va enviar un text escrit per ell mateix sobre el seu mètode de traducció.

Als escriptors Màrius Serra, Jordi Sierra i Fabra, el professor José Manuel Pedrosa Bartolomé i la traductora Gemma Rovira, per la seva col·laboració i respostes a les meves preguntes.

A la Carla Alcañiz, una de les meves millors amigues, que m'ha donat moltes idees i m'ha donat suport en tot moment, tot i estar enfeïnada amb el seu propi treball de recerca.

A la família Worden, que durant la meva estada a Anglaterra em van acompanyar a Oxford, al menjador d'una de les universitats, on s'han gravat escenes de les pel·lícules de Harry Potter. Tot i no tenir gaire a veure amb el treball, com a fan de la saga, també els ho he d'agrair.

I finalment, gràcies a tu, J.K. Rowling, per escriure set llibres que m'han fet descobrir el plaer per la lectura, i perquè sense tu aquest treball no hauria estat possible.

ÍNDEX

1. Justificació del tema escollit	4
2. Introducció	6
3. Bases	
3.1. Biografia de J.K. Rowling	9
3.2. Arguments dels set llibres	14
4. Claus de l'èxit	
4.1. Influències literàries	20
4.2. Temàtica, estructura, gènere i personatges fantàstics	24
4.3. Evolució psicològica del personatge principal	27
5. Aspectes interessants d'analitzar	
5.1. Trets típics anglesos	32
5.2. Hermione: mirada al personatge femení	37
5.3. Els noms propis a Harry Potter	40
6. Repercussió:	
6.1. El fenomen Harry Potter	47
7. Conclusions	51
8. Glossari	53
9. Bibliografia	56
10. Annex	
10.1. Entrevistes a cinc escriptors	59
- Xavier Pàmies	
- Màrius Serra	
- Jordi Sierra i Fabra	
- José Manuel Pedrosa Bartolomé	
- Gemma Rovira	
10.2. Mètode de traducció de Xavier Pàmies	65

JUSTIFICACIÓ DEL TEMA ESCOLLIT

Sempre havia tingut clar que faria el treball de recerca sobre *Harry Potter*, perquè és una saga que m'ha acompanyat des que tenia set anys, és a dir, més de la meitat de la meua vida, i sempre m'ha agradat molt. Tot i així, vaig intentar pensar en algun altre tema, perquè tenia por que aquest fos poc formal per a un bon treball de recerca. Vaig parlar amb coneguts que ja havien acabat batxillerat i em van recomanar que escollís un tema que realment m'agradés, del qual no em cansés, perquè l'hauria de tractar durant gairebé un any sencer. Així doncs, vaig decidir continuar amb la meua idea inicial de *Harry Potter*.

Va ser quan vaig començar a llegir els llibres, quan tenia dotze anys, que em vaig adonar de la gran capacitat d'imaginació de l'autora a l'hora d'inventar un món absolutament nou, amb moltíssims detalls, personatges fantàstics, paraules inventades, i uns protagonistes amb els quals t'identifiques des del primer moment i vius les aventures al mateix temps que ells. Però el que més intriguada em tenia era saber per què aquesta saga ha tingut tant èxit.

Personalment, quan em vaig haver acabat els llibres em vaig quedar estancada i no trobava cap altra novel·la que m'omplís tant com *Harry Potter*. Vaig anar a diferents llibreries per a demanar consell, i amb la recerca del meu treball, m'he adonat que aquesta mateixa pregunta l'han fet molts adolescents als llibreters.

Han sigut moltes les discussions que hi ha hagut sobre l'èxit mundial de la saga. Al principi de tot es parlava de l'èxit de les novel·les, i més endavant, amb les adaptacions cinematogràfiques, encara es van disparar més les vendes, tant de pel·lícules com de videojocs o fins i tot objectes del més comuns amb imatges de les pel·lícules i els seus personatges, i el que més em va captivar va ser el fet que tot aquest enrenou l'hagués causat una sola persona, sense saber mai que els seus llibres acabarien sent *best-sellers*.

Com explicarem tot seguit a la introducció, durant la investigació he pogut contactar amb diferents autors, i aquest fet m'ha semblat realment sorprenent. Pensava que seria molt difícil obtenir-ne resposta, però la majoria van contestar-

El fenomen Harry Potter

me ràpidament. Malauradament, tot i que vaig enviar-li un correu electrònic a l'editorial britànica de J.K Rowling que ha publicat els llibres de Harry Potter, *Bloomsbury*, no vaig obtenir cap resposta, cosa que no em va sobtar, a causa de la gran quantitat de cartes de fans que reben diàriament.

2. INTRODUCCIÓ

Aquest treball es proposa com a objectiu entendre el motiu de l'èxit de les novel·les de *Harry Potter*, i per això, analitzarem la gran tasca realitzada per l'autora abans d'escriure l'obra i la repercussió que els llibres han tingut després d'haver estat publicats.

Per començar, veurem la biografia de l'autora i la història de les publicacions dels llibres, així com l'argument de cadascun d'ells, per a poder-nos situar bé en el context del treball. A continuació ens centrarem en aquells aspectes més teòrics dels llibres, que han originat l'èxit d'aquesta saga, i d'aquesta manera intentar esbrinar la raó d'aquest èxit amb l'ajut dels apartats següents. Més endavant trobarem un apartat que analitza aspectes secundaris de la saga, però que també influeixen a l'hora de considerar aquestes novel·les com a best-sellers. De fet, *Harry Potter* està compost per tants elements i temes diferents que seria gairebé impossible anomenar-los tots. Un cop esmentades totes aquestes parts, ens fixarem en la repercussió que han tingut aquestes novel·les a nivell mundial, és a dir, parlarem del fenomen Harry Potter en si mateix.

A causa de la diversitat d'opinions sobre aquest fenomen, vaig creure adient comptar amb l'opinió de diferents escriptors sobre *Harry Potter* per saber a què creien que era degut tal èxit, ja que es tracta de la seva àrea de treball. Així, a l'annex podrem llegir una petita entrevista amb cinc escriptors: Xavier Pàmies, Màrius Serra, Jordi Sierra i Fabra, José Manuel Pedrosa i Gemma Rovira. A més, podrem donar un cop d'ull al mètode de traducció de Xavier Pàmies a les tres últimes novel·les de la saga.

El mètode que vaig utilitzar per a realitzar el treball va ser, principalment, tornar-me a llegir tots els llibres de la saga, i a continuació, buscar llibres i revistes que parlessin sobre l'èxit de *Harry Potter*. Principalment vaig trobar-ne que parlaven de l'èxit de vendes, però acostumaven a ser de les pel·lícules. Aquesta va ser una de les dificultats del treball: em volia centrar en les novel·les, però a causa de la

diferència entre la quantitat de lectors i espectadors, la proporció d'informació cinematogràfica i literària era molt desigual, sempre a favor de la cinematogràfica.

Alguns dels llibres que vaig utilitzar van ser *La guía secreta de Harry Potter*, que ja tenia des de feia molt temps i *The magical worlds of Harry Potter*, que vaig comprar a l'estiu a Oxford, al Christ Church, lloc on s'han gravat escenes de les pel·lícules. Tots dos llibres es dediquen a investigar el rerefons de diferents aspectes de Harry Potter: els personatges, els animals fantàstics, el significat dels noms dels personatges... Altres apartats resolen dubtes dels fans de la saga a partir de les conferències que l'autora ha fet de tant en tant, sobretot després de la publicació de cada llibre.

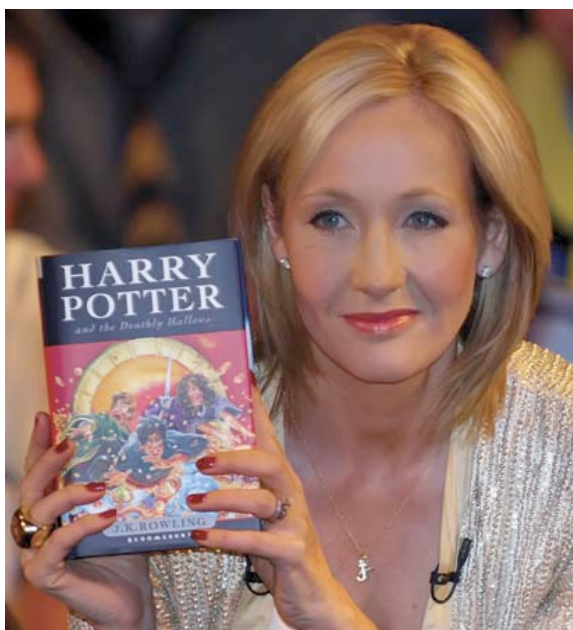
Les revistes que he fet servir, les vaig obtenir de les biblioteques de Les Franqueses i Granollers, que han sigut les fonts més útils per al meu treball. També m'han servit per a contactar amb dues persones que van escriure un article en aquestes revistes: José Manuel Pedrosa Bartolomé i Gemma Rovira.

Finalment, m'agradaria dir que la realització d'aquest treball no se m'ha fet gens feixuga, sinó tot al contrari: he disfrutat llegint i investigant els diferents aspectes d'aquesta saga que m'ha captivat durant tants anys, i per això crec que ha valgut la pena escollir aquest tema.

Sintetitzant, doncs, presentarem una primera part com a marc teòric que servirà d'introducció, analitzarem a continuació els diversos aspectes formals de les novel·les que les fan ser considerades com a best-seller i posteriorment, estudiarem la repercussió que han tingut mundialment.

3. BASES

J.K. ROWLING

J.K. Rowling presentant l'últim llibre de Harry Potter.

Joanne Kathleen Rowling va néixer a Yate, Anglaterra, el 31 de juliol de 1965. És una escriptora principalment coneguda per la sèrie de llibres de *Harry Potter*.

El seu pare, Peter Rowling és enginyer, i la seva mare Anne, d'origen francès, treballava com a tècnic de laboratori. Als quatre anys, la seva família es va mudar a Winterbourne, on Joanne va viure la seva infància. Allà va conèixer Ian Potter, el seu veí. Aquest va ser el

cognom que va escollir per al protagonista de les seves novel·les.

La seva mare va ser qui la va aficionar a la literatura i això va fer que des de petita ja escrivís petits relats, el primer dels quals el va escriure amb sis anys, i tractava d'un conill que es deia Conill, i que normalment els explicava a la seva germana petita, Diane.

Quan va complir nou anys, es va tornar a mudar, aquest cop a Tutshill, Gales. Ella mateixa afirma que durant els seus estudis secundaris, s'assemblava molt al seu personatge de *Harry Potter*, l'Hermione, una noia estudiosa, prepotent i set-ciències. L'altre personatge principal, en *Ron Weasley*, està basat en un amic seu que es diu Sean Harris, i era el propietari del Ford Anglia que apareix al segon llibre.

Rowling va estudiar a la universitat de Exeter, on va obtenir els títols de Francès i Filologia Clàssica. Quan va acabar els seus estudis, es va traslladar a Londres, on va treballar com a secretària i investigadora d'una empresa privada. Més tard, va decidir traslladar-se amb la seva parella a Manchester, i

en un viatge de tornada cap a Londres després de buscar pis, mentre estava al tren, li va venir al cap la idea de *Harry Potter*. Va començar a planejar l'argument de les novel·les i els personatges. Aquell mateix vespre va començar a escriure "**Harry Potter i la pedra filosofal**", la primer novel·la de la sèrie. Quan ja va estar instal·lada a Manchester, va continuar el relat, no tan sols del primer llibre, sinó idees sobre la resta de cursos a Hogwarts d'en Harry Potter.

Al cap d'un temps, la seva mare va morir a causa d'esclerosi múltiple. Aquest fet va afectar molt a Rowling i la va fer fugir a Portugal per a recuperar-se. A partir d'aquell moment, hi va haver molts canvis en el seu llibre, influenciats per la pèrdua de la seva mare, com el profund sentiment que sent el Harry envers la mort dels seus pares, que van esdevenir més reals. A Portugal va treballar com a professora d'anglès en un centre d'idiomes. Allà va conèixer un periodista portugués, Jorge Arantes, i es van casar. Tot i que més tard es van separar, van tenir una filla a qui van anomenar Jessica. El Nadal de 1994 Rowling i la seva filla van marxar cap a Edimburg, on treballava la germana de l'autora.

Rowling cada vegada tenia menys temps per a la seva novel·la: treballava en una escola a jornada completa i a més havia de cuidar la seva filla. Per a escriure, anava a la cafeteria més propera per continuar la seva novel·la i intentar publicar-la algun dia. Aquesta cafeteria, que s'anomena *The Elephant House* és avui dia un lloc turístic, on molts fans que viatgen a Edimburg, no es perden l'oportunitat d'anar al lloc on va començar tota la història de Harry Potter. A l'aparador hi ha un cartell que hi diu "lloc de naixement d'en Harry Potter".

Quan per fi va acabar el manuscrit, va haver de mecanografiar-lo sencer personalment. Va enquadrar els tres primers capítols i els va enviar a un agent, que el va rebutjar a l'instant. El segon agent a qui li va enviar li va demanar la resta del manuscrit. Aquest agent, Christopher Little, va tardar un any a trobar un editor. Finalment, Bloomsbury va fer-los una oferta per a publicar-lo, però va dir a Rowling que si el llibre contenia un nom femení

atrauria menys l'interès dels nens. Ella va decidir posar-se la seva inicial (J) i la de la seva àvia preferida, Kathleen.

L'editor nord-americà va avançar-li una gran suma de diners (exactament 105.000 dòlars), que va fer sortir a Rowling de la seva mala situació econòmica.

Després de les magnífiques crítiques que va rebre el seu llibre, l'autora va decidir continuar amb el segon llibre l'any 1998, al qual va anomenar **Harry Potter i la cambra secreta**. A poc a poc va anar continuant amb la sèrie: **Harry Potter i el pres d'Azkaban** (1999), **Harry Potter i el calze de foc** (2001) i **Harry Potter i l'orde del fènix** (2003). Tots ells van ser *best-sellers* en el moment de la publicació i encara ho són avui dia. En ells es veu la gran imaginació de l'autora i la narració lleugera, cosa que atrau la gent més jove i entreté als públics de totes les edats.

L'any 2001 Rowling es va tornar a casar amb Neil Murray, i van tenir un fill, David, i el 2005 a una altra filla, Mackenzie Jaen.

El sisè llibre de Rowling, **"Harry Potter i el misteri del príncep"** es va publicar el 2005 i l'últim, **"Harry Potter i les relíquies de la mort"** el 2007. Aquest llibre es va convertir en el llibre més ràpidament esgotat de la història. Es van vendre 11 milions de còpies el primer dia del llançament entre el Regne Unit i els Estats Units. L'últim capítol d'aquest llibre inclou un epíleg on s'explica la vida dels personatges al cap de dinou anys i Rowling afirma que el va escriure el 1990. Per tant, podem concloure que l'autora tenia pensat el final de la sèrie al principi de tot.

La sèrie completa de Harry Potter consta de 4.195 pàgines en la versió original, i ha estat traduïda a 65 idiomes.

El 2008 va escriure **"Les Rondalles de Bard Gallard"**, cinc contes infantils ambientats al món de la màgia i la fantasia, igual que la sèrie de *Harry Potter*. També conté anotacions de l'Albus Dumbledore, el director de l'escola de bruixeria Hogwarts on estudia Harry Potter, sobre l'educació que reben els mags a partir de cadascun dels contes.

El fenomen Harry Potter

Rowling ha deixat ben clar als seus fans i als periodistes que no té intenció de continuar la sèrie i que ja ha arribat al seu final. No obstant això, continuarà escrivint.

Des del moment que Rowling va començar a esdevenir una important escriptora, ha fet donacions a diferents ONG i altres organitzacions que contribueixen en ajudes als nens desfavorits, famílies monoparentals o per exemple, a l'esclerosi múltiple, la malaltia de la qual va morir la seva mare. L'autora va dir aquestes paraules respecte a aquestes donacions: *"Crec que tenim una responsabilitat moral: quan se t'ha donat més del que necessites, has d'actuar sàviament amb això i donar intel·ligentment."*

La sèrie completa dels llibres de Harry Potter

COM VA COMENÇAR TOT?

A Rowling, la idea de Harry Potter va venir-li al cap en un viatge de tren de Manchester a Londres l'any 1990. Ella mateixa diu que *"Mai no m'havia excitat tant una idea com aquesta per escriure fins aleshores. Per desgràcia no portava un bolígraf que funcionés a sobre, i era massa tímida per preguntar a ningú si me'n podia deixar un. Ara em paro a pensar i crec que potser això va ser el millor que vaig (o no vaig) poder fer perquè, a falta del bolígraf, em vaig asseure en una cadira i vaig començar a pensar... Quatre hores pensant! (el tren anava amb retard). I tots els detalls em van anar venint al cap... I aquell noi de cabells negres com l'atzabeja, baixet, primet i poqueta cosa amb ulleres que no sabia que era un bruixot es va anar convertint en una persona cada cop més real i humana en mi. Crec que si hagués aturat les idees en aquell moment per passar-les al paper, el més probable és que s'haurien quedat, algunes d'elles, estancades, perdudes o ofegades (encara que de vegades em paro a pensar, també, quantes de les idees que em vaig imaginar en el viatge havia oblidat ja quan va ser l'hora de passar-les al paper)".¹*

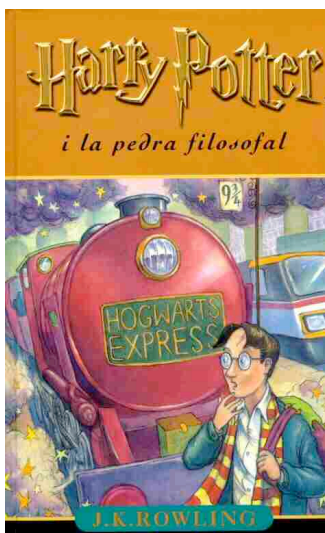
Rowling era una mare soltera amb una filla petita i se'n va anar a casa de la seva germana, a Edimburg, per viure una temporada amb ella. Allà va començar a escriure el llibre en una cafeteria, on actualment els turistes acostumen a fer una visita per veure el lloc on va néixer Harry Potter. Després de molts rebuigs per part de les editorials, Bloomsbury va accedir a publicar-li el llibre, el 1997.

---

¹ Pàgina web J.K. Rowling, la biografia

ARGUMENTS

Harry Potter i la pedra filosofal

En Harry Potter és un nen orfe que viu amb els seus tiets i el seu cosí, tot i que no el tracten bé. El dia del seu onzè aniversari, rep la visita d'un gegant anomenat Hagrid que li explica que és un bruixot i que ha de començar el primer curs a l'escola de màgia Hogwarts. Un cop allà, coneix a en Ron i l'Hermione, que seran els seus millors amics i companys d'aventures, i descobreix el món màgic que fins ara desconeixia. Un dia, per error, s'assabenten que a l'escola s'amaga la pedra filosofal, una pedra capaç de convertir en immortal la

persona que la posseeix. Per impedir que acabi en mans d'en Voldemort, el bruixot més temut pels mags i que va matar els pares del Harry, deixideixen anar a buscar la pedra per posar-la a un lloc segur. Per a fer-ho, han de passar per cinc proves que els portaran al seu objectiu. Quan en Harry arriba a la última prova, aconsegueix trobar la pedra i es troba amb en Voldemort, tot i que aquest s'escapa sense enfrontar-se amb en Harry.

Harry Potter i la cambra secreta

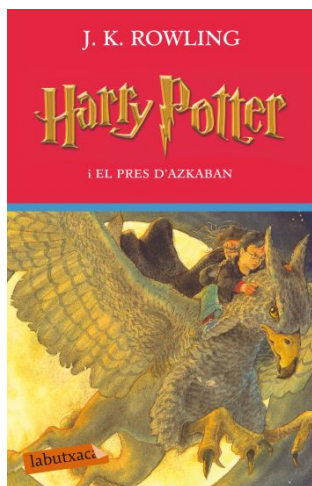

Abans de començar el segon curs a l'escola Hogwarts, apareix un elf domèstic a l'habitació d'en Harry i insisteix que no assisteixi a l'escola aquell any, perquè passaran coses esgarrifoses. Però en Harry decideix anar-hi perquè és l'únic lloc on té amics i se sent a gust. Allà, descobreix que la cambra secreta, on hi ha un basilisc, ha estat oberta i la bèstia amenaça l'escola. Ell i en Ron resoldran el misteri gràcies a un diari, escrit cinquanta anys enrere per un jove anomenat Tom Riddle, que els

proporcionarà informació sobre la situació i descobriran l'entrada a la cambra.

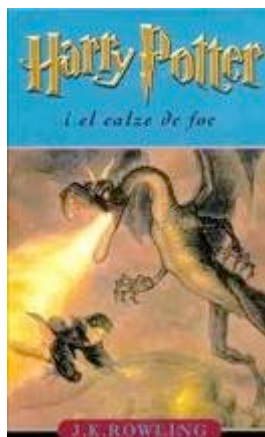
Quan en Harry arriba al final de la cambra, es troba amb la Ginny, la germana d'en Ron, inconscient, i en Lord Voldemort. Per a poder escapar amb vida, en Harry lluita contra el basilisc i destruir el diari d'en Tom Riddle, que era el nom d'en Voldemort durant la seva joventut.

Harry Potter i el pres d'Azkaban

Quan per fi acaba l'estiu i en Harry torna a Hogwarts per a cursar el tercer any, hi ha rumors que en Sírius Black, un assassí que acaba d'escapar-se de la presó dels bruixots, Azkaban, ha escapat precisament per anar a buscar en Harry. Tothom creu que en Sírius va matar a tretze muggles de cop i que va traïr als Potter al revelar el seu amagatall a en Voldemort, i per culpa seva van morir, però quan en Harry, en Ron i l'Hermione descobreixen que és innocent, fan un viatge enrere en el temps per a poder salvar-lo d'un destí fatal. Aquest els explica que quan era jove i estudiava a Hogwarts, era el millor amic del pare d'en Harry, i que el traïdor va ser en Ben Babbaw, un altre dels antics companys de l'escola del seu pare, que es va unir a en Voldemort. Al final aconseguen alliberar en Sírius i resoldre el misteri sense l'ajuda de ningú més, i en Harry acaba coneixent la real causa de la mort dels seus pares.

Harry Potter i el calze de foc

Abans de començar l'escola, en Harry, l'Hermione i tota la família d'en Ron assisteixen a la final del mundial de Quidditch, l'esport dels bruixots, on apareixen els Cavallers de la Mort, els seguidors d'en Voldemort, i organitzen un gran enrenou després del partit. Quan arriben a Hogwarts, el professor Dumbledore anuncia que aquell any l'escola participarà al Torneig dels Tres Bruixots, un torneig on tres alumnes de tres escoles diferents competeixen entre si, per

a aconseguir la Copa dels Tres Bruixots. Casualment, aquest cop el Calze de Foc escull quatre alumnes, i en Harry és un d'ells. Haurà de superar proves amb audàcia, valor i intel·ligència, fins a arribar a la tercera prova, on es trobarà cara a cara amb en Voldemort i haurà d'enfrontar-se amb ell abans de poder-se escapar. Després d'arribar sa i estalvi a l'escola de nou, reflexiona sobre lluita amb en Voldemort i en els difícils moments que s'acosten ara que ha tornat.

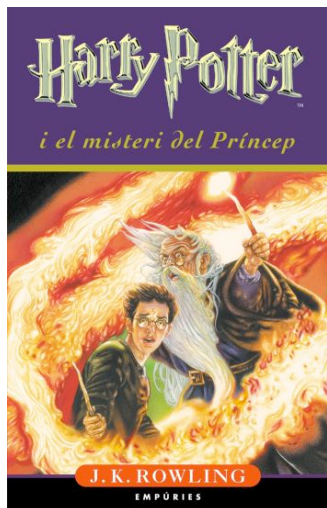
Harry Potter i l'orde del fènix

Quan en Harry encara està a casa dels seus tiets, un dia un demòntor ataca el seu cosí i en Harry rep una carta de la Conselleria que l'informa que està expulsat de Hogwarts per haver fet màgia fora de l'escola. Per a impedir-ho, assistirà a una vista oral on en Dumbledore aconseguirà defensar-lo i fer que torni a l'escola. Abans d'anar-hi, però, coneixerà l'orde del fènix, una organització de bruixots per lluitar contra les forces del mal i en Voldemort, i decidirà formar-ne part. Quan comença el curs arriba la professora Umbridge, una bruixa de la Conselleria, que afirma que no cal posar en pràctica la màgia per a defensar-se, ja que la Conselleria creu que en Voldemort no ha tornat. Contrariats, en Harry, l'Hermione i en Ron, decideixen crear un grup secret d'estudiants, l'Exèrcit d'en Dumbledore, i practicar encanteris i malefics per a estar preparats en un futur i lluitar contra en Voldemort. Efectivament, quan el curs està a punt d'acabar, en Harry i els seus amics van al Departament de Ministeris de la Conselleria, a lluitar contra els Cavallers de la Mort i contra en Voldemort, i se'ls afegeixen els membres de l'orde del fènix per a ajudar-los. Al final, en Voldemort i en Dumbledore lluiten en un combat i en Voldemort desapareix just després de ser vist per la Conselleria. En aquell moment tota la comunitat màgica sap que s'aproxima una guerra entre el bé i el mal.

Harry Potter i el misteri del príncep

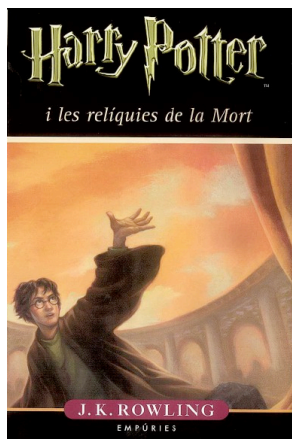
En Voldemort ha encomanat a en Draco Malfoy, un company d'en Harry de Hogwarts, una tasca realment difícil. En Harry, en Ron i l'Hermione s'ensumen

alguna cosa però no saben de què es tracta. Quan comencen les classes, en Harry aconsegueix un llibre de pocions amb anotacions d'alguna persona fetes a mà, una persona que es fa anomenar "El mig príncep", i quan en Harry segueix les seves instruccions totes les pocions li surten a la perfecció. Mentrestant, en Dumbledore explica a en Harry que en Voldemort va dividir la seva ànima en set parts i va amagar-les en diferents objectes, anomenats horricreus, i fins que no es destrueixin tots aquests objectes no se'l podrà

destruir a ell. En una ocasió, viatgen a una cova on en Dumbledore creu que hi ha un horricreu, i quan l'aconsegueixen i tornen a l'escola, es troben amb en Draco Malfoy, i en Harry s'adona que la seva tasca era matar en Dumbledore, tot i que al final ho acaba fent el professor Snape. Després de l'enterrament del director de l'escola, en Harry decideix que l'any següent no assistirà a l'escola i en lloc d'això anirà a buscar els horricreus restants per a poder derrotar en Voldemort.

Harry Potter i les relíquies de la mort

Després de passar les vacances a casa d'en Ron, en Harry, ell i l'Hermione comencen a planejar i preparar totes les coses per sortir a la busca dels horricreus. Comencen a seguir les poques pistes que tenen per a trobar-los i a poc a poc van descobrint més coses que els ajudaran a complir amb la tasca. Enmig de la recerca, descobreixen l'existència de les relíquies de la mort: tres objectes que donen la immortalitat a aquell que les

posseeix, i en Harry no sap què fer: si destruir tots els horricreus o buscar les

relíquies i tornar-se immortal abans de lluitar contra en Voldemort. Al final del llibre, quan només els falta destruir un horricreu, es lliura una batalla a Hogwarts, on els estudiants, els professors i l'orde del fènix lluiten contra els Cavallers de la Mort, i un dels companys d'en Harry destrueix l'últim horricreu. Llavors, en Harry i en Voldemort s'enfronten personalment i en Harry venç. Quan acaba la guerra, es mostra la vida dels personatges dinou anys més tard: apareixen els fills d'en Harry el dia que comencen un nou curs a Hogwarts.

4. CLAUS DE L'ÈXIT

INFLUÈNCIES LITERÀRIES

El protagonista de les famoses novel·les de l'escriptora J.K.Rowling, en Harry Potter, s'ha convertit en un personatge conegut universalment, i gràcies a l'èxit dels llibres, les aventures d'aquest personatge s'han estès al camp del cinema, els videojocs i les joguines.

Aquest èxit recau sobretot en els nens i joves, que tot i els avenços tecnològics i la gran desmotivació juvenil actual, han trobat el plaer de la lectura amb aquesta saga, i han començat a apreciar la literatura a partir de Harry Potter. La pregunta que es fa tothom és: què té Harry Potter que altres llibres no tinguin? Hi ha més d'una resposta: tant pot ser la naturalesa del personatge i el misteri que l'envolta; la forma de presentar la saga (perquè tota la trama està entrelaçada, i hi ha misteris que es presenten al primer llibre i no es resolen fins l'últim); o fins i tot l'eterna amistat entre els tres personatges principals, i poder veure com creixen i maduren.

INFLUÈNCIA CLÀSSICA

J.K.Rowling s'ha inspirat en diferents autors i en diferents tipus de contes: des de les històries de l'antiga Grècia i Roma, fins a històries del segle XX. Podem confirmar l'existència de diversos personatges mitològics a la saga (unicorns, dracs, basiliscs, hipogrifs...) i alguns noms clàssics de personatges com Lucius, Argos o Cornelius. En aquest aspecte, el de triar els noms adequats per a cada personatge, l'autora va fer una gran tasca, tal com veurem a l'apartat d' *Els noms propis a Harry Potter*.²

---

² Vegeu la pàgina 40.

Juntament amb tots aquests éssers màgics i espectaculars, les novel·les presenten una estructura clàssica: plantejament, nus i desenllaç, i les històries tenen un missatge moral, que acostuma a demostrar que no cal ser el més fort per a vèncer, sinó el més hàbil i intel·ligent.

INFLUÈNCIES DE CHARLES DICKENS

Les novel·les de Harry Potter contenen bastants elements de la literatura dickensiana, és a dir, de Charles Dickens. El mateix personatge, en Harry Potter, és un estereotip literari de la literatura anglesa i comparteix algunes característiques amb els personatges de Dickens, com *Oliver Twist* i *David Copperfield*, entre altres. Com aquests dos personatges, en Harry Potter és un nen orfe i no viu una infància feliç, maltractat pels seus tiets *muggles* (humans sense la capacitat per a fer màgia), que el fan dormir a l'armari de sota les escales a *Harry Potter i la pedra filosofal*, el seu menjar és més escàs que el de la resta de la família i vesteix amb la roba vella del seu cosí. Els grans estudis pels llibres de Dickens ens mostren que tots aquests nens orfes, tot i ser innocents com qualsevol nen, tots saben d'on provenen i el que va passar a la seva família, i alguns altres ho van descobrir a mesura que passen els anys, com és el cas d'en Harry Potter.

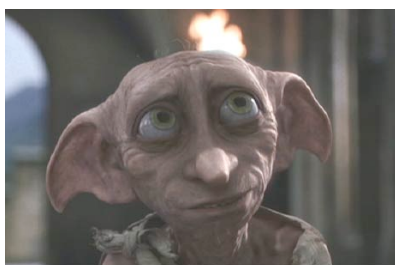
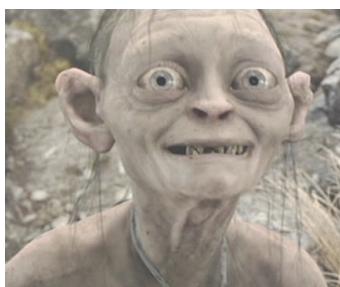
A causa d'aquesta falta d'estima i comprensió, és important destacar el paper dels amics en les novel·les de Harry Potter, característica habitual en la novel·la infantil i juvenil, que serveix per a entendre millor el desenvolupament personal del personatge. Precisament quan en Harry arriba a Hogwarts, l'escola de màgia i bruixeria, és quan comença a conèixer-se a si mateix, quan coneix al Ron i l'Hermione, els que seran els seus millors amics en totes les novel·les, amb qui compartirà magnífiques aventures i resoldrà tots els misteris que se'ls presenten.

INFLUÈNCIA DE J.R.R. TOLKIEN

Tant J.R.R Tolkien com J.K.Rowling són coneguts pel seu gènere de novel·les: la fantasia. Tots dos han construït un món fantàstic i un dels personatges més

semblants és l'elf domèstic Dobby de Harry Potter i en Gollum, del Senyor dels Anells. No tant sols pel seu aspecte físic, sinó també perquè parlen de si mateixos en tercera persona i intenten protegir al protagonista de les novel·les.

Un altre personatge semblant dels dos autors és l'aranya gegant de Harry Potter, l'Aragog, que apareix al segon llibre, *La cambra secreta*, i Ella-Laraña de Tolkien. El més curiós és que Rowling va anomenar a la seva aranya amb el nom d'un dels personatges principals de la trilogia de Tolkien, l'Aragorn, i que

les dues aranyes apareixen al segon llibre de les dues sagues.

INFLUÈNCIA DE ROAL DAHL

Les novel·les de Roal Dahl satiritzen les activitats quotidianes barrejant-les amb la fantasia, fins a crear una situació ridícula. Això mateix passa al principi de totes les novel·les de Harry Potter, quan en Harry està a casa dels seus tiets, i xoca el món dels muggles amb el món dels bruixots.

També és molt important destacar el paper del nen protagonista, que oprimat pels adults, decideix desafiar a les normes i gràcies a això obté una vida plena d'aventures.

La novel·la *Matilda* de Dahl tracta d'una nena intel·ligent menyspreada pels seus pares i que adquireix poders màgics per a poder moure els objectes sense tocar-los, endinsant-se en un món màgic que els adults no entenen, igual que li passa a en Harry Potter quan està a casa dels seus tiets.

Fins aquí hem parlat d'autors que han influenciat a Rowling en les seves novel·les, però també s'ha de mencionar com *Harry Potter* ha influït en altres autors i directors de cinema, com per exemple la pel·lícula *El aprendiz de brujo*

(2010), del director Jon Turteltaub, on un mag molt important ha de protegir la ciutat de Nova York, i per a fer-ho, instrueix a un jove amb grans capacitats per a la màgia, perquè l'ajudi en la seva tasca. Un altre exemple ben clar és el del llibre *Oksa Pollock i el descobriment d'Edefia* (2011), escrit per Cendrine Wolf i Anne Plichota. Aquesta novel·la juvenil explica la història d'una noia, l'Oksa, que descobreix que la seva família prové d'un món invisible ple de màgia, però que està en perill, i és l'encarregada de salvar-lo. En una conferència a Madrid, les autores van reconèixer que "*Harry Potter és el motor, el que ens va impulsar a escriure. Sense Harry Potter no existiria Oksa Pollock. No podem ser ingrates*", i que J.K. Rowling és una escriptora de la qual se n'ha de seguir l'exemple.

TEMÀTICA

Les novel·les de Harry Potter tenen una gran varietat de temes, però els més importants de tots són la maduració del personatge principal i la lluita entre el bé i el mal. Al llarg dels set llibres podem veure com en Harry passa de ser un nen innocent i tímid a un noi madur, segur de si mateix i valent, que s'enfronta a perills cada vegada més extrems. Al principi de la saga, ni tan sols sap que és un bruixot, i viu oprimat pels seus tiets i el seu cosí, que el maltracten i no l'estimen, i al final de tot, quan ja ha complert els disset anys, s'ha enfrontat diverses vegades a la mort, ha resolt molts misteris amb l'ajuda dels seus amics i ha derrotat a en Voldemort, el bruixot que va matar els seus pares.

Però tot i així, hi ha grans subtemes que estan presents en tota la sèrie i són crucials per a poder entendre el final de la història. Un d'aquests temes és la mort, la mateixa J.K.Rowling diu: "*Els meus llibres són en gran part sobre la mort. Al principi de tot apareix la mort dels pares d'en Harry i més tard l'obsessió de Voldemort de conquerir la mort i la seva recerca de la immortalitat a qualsevol preu...*".³ El sentiment de malenconia i aflicció que sent en Harry a causa de les diferents persones que moren al seu voltant està perfectament descrit gràcies a l'experiència personal de l'autora amb la mort de la seva mare. En una de les entrevistes que li fan fer, Rowling va dir que després de la mort de la seva mare, tant la seva germana com ella no van tenir la mateixa relació que abans amb el seu pare, i que des del moment que ella va començar a tenir èxit, el seu pare es va allunyar d'ella. També va declarar que "*Els llibres no haurien sigut el que són si ella no hagués mort. Almenys la meitat del camí d'en Harry és lidiar amb la mort. Això apareix a cada pàgina*"⁴.

Altres temes importants són l'opressió dels nens en mans dels adults, la supervivència, l'amistat entre en Harry, en Ron i l'Hermione, la imaginació, els problemes de l'adolescència, el racisme entre mags (els de sang pura i els "sang de fang") i fins i tot la política. Però Rowling va dir que per a ella, la clau

---

³ Declaració de J.K. Rowling a *The Telegraph*, el 10 de gener de 2006.

⁴ Declaració de J.K. Rowling al programa d'Oprah Winfrey, l'1 d'octubre de 2010.

dels seus llibres era la possibilitat de triar entre el que és correcte i el que és fàcil.

GÈNERE I ESTRUCTURA

Harry Potter pertany al gènere de la fantasia, ja que els elements principals de l'argument són imaginaris i sobrenaturals. Els llibres tracten sobre bruixots, però també apareixen altres factors que condueixen Harry Potter cap a la novel·la fantàstica, com les criatures i els elements imaginaris que hi apareixen (elfs domèstics, dracs, escombres voladores, varetes màgiques...) i tot el món màgic inventat per J.K.Rowling, on també hi ha una Conselleria d'Affers Màgics, que fa el paper de Govern i l'escola de bruixeria Hogwarts, entre altres.

Les novel·les estan escrites en tercera persona, el narrador coneix només el pensament d'en Harry, i els secrets de les històries són revelats al lector al mateix temps que a ell.

En cadascun dels llibres hi ha un nombre de pistes que els personatges segueixen, assenyalen a certs sospitosos i el final és inesperat i imaginatiu. Pel que fa a l'estructura, és gairebé sempre la mateixa: els llibres comencen amb en Harry a casa dels seus tiets, aïllat del món màgic, després es trasllada a algun escenari màgic abans de començar el curs escolar, més tard arriba a Hogwarts, on viu totes les seves aventures, envoltat dels seus amics, d'altres mags i criatures fantàstiques, i finalment, quan ja ha resolt tots els misteris i s'ha acabat el curs, se'n torna a casa dels seus tiets. Per tant, podem dir que els llibres tenen una estructura circular i també que és clàssica, ja que conté introducció, nus i desenllaç.

PERSONATGES FANTÀSTICS

Encara que els personatges més importants de la saga siguin els bruixots, hi ha un gran nombre de personatges fantàstics que fan que el món de J.K.Rowling sigui encara més imaginatiu i que donen un context a totes les aventures que viuran els protagonistes. Un bon exemple són els elfs i els gòblins.

L'elf Dobby té un paper molt important a partir de la segona novel·la, perquè intenta ajudar i protegir en Harry sempre que pot. Tot i així, els elfs són tractats amb inferioritat, i actuen com a esclaus dels bruixots.

També són molt importants les criatures mitològiques que apareixen constantment, com les sirenes, els centaures, els dracs i els unicorns. Per altra banda també apareix un gos de tres caps, que recorda, evidentment, el Ca Cèrber, el gos que vigilava l'entrada dels inferns en les històries de la mitologia grecolatina. La majoria d'aquests animals no es dediquen a fer el bé o el mal, simplement són criatures del món que l'autora ha creat.

Becbrau, l'hipogrif.

A més de les criatures mitològiques i heretades de la literatura, J.K.Rowling crea les seves pròpies criatures, com els demòntors, que són unes criatures putrefactes que s'alimenten de la felicitat dels humans, deixant-los tant sols amb els seus records més tristos. L'autora va inventar aquestes criatures en una de les èpoques més depressives de la seva vida.

En aquesta taula es pot veure la gran diversitat de personatges fantàstics que l'autora ha inclòs a les novel·les.⁵

Mitològia i Folklore	dracs, sirenes, centaures, gegants, basilisc, hipogrifs, gnoms, vampirs, unicorns, fènix, homes llop
Fantasia	fantasmes, mussols
Inventats	demòntors, elfs domèstics, thestrals, acromàntula,

---

⁵ Vegeu la definició d'aquests personatges al Glossari, pàg. 69

EVOLUCIÓ PSICOLÒGICA DEL PERSONATGE PRINCIPAL

Harry Potter

Harry Potter i la pedra filosofal

En Harry sempre ha estat conegut per la seva modèstia i el seu altruïsm. Però què ha fet que sigui així?

Els pares d'en Harry moren a mans d'en Voldemort quan ell només té un any, de manera que no li queda cap record d'ells. Tot i que en Voldemort també l'intenta matar, ell sobreviu, per això l'anomenen "el nen que va sobreviure".

La nit en què moren els seus pares, el professor Dumbledore i la professora McGonagall el porten a casa de l'única família que li queda, els seus tiets, que són muggles. Tal com prediu la professora McGonagall al primer llibre, *"No m'estranyaria gens que el dia d'avui es coneguéss en el futur com el dia de Harry Potter... S'escriuran llibres sencers sobre el Harry, tots els nens del nostre món sabran qui és!"*⁶, ella i el professor Dumbledore decideixen que visqui la seva infància allunyat dels mags, per a evitar que creixi en un món on tothom el coneixerà per una cosa que ni tan sols recorda i per a preparar-lo fins que tingui onze anys, que rebrà la carta de la invitació a Hogwarts, i en aquell moment s'haurà d'enfrontar a la realitat.

Durant la seva infància, en Harry és menyspreat pels seus tiets, que saben que és fill de bruixots, però no l'hi expliquen mai. Els seu cosí és un nen aviciat i consentit, que aconsegueix tot el que vol dels seus pares. Això fa que en Harry es consideri a ell mateix un noi normal i corrent, i que aprengui a actuar de manera que els seus tiets no s'enfadin amb ell per a evitar problemes. *"El Harry es moria de ganes de saber què era, però havia après a no fer preguntes"*.⁷

---

⁶ *Harry Potter i la pedra filosofal*, pàgina 18, Ed. Empúries.

⁷ *Harry Potter i la pedra filosofal*, pàgina 76, Ed. Empúries.

Sempre se sent fora de lloc, perquè no el tracten bé i no té amics. Quan en Hagrid, el guardià de Hogwarts, li porta una carta on s'explica que ha estat admès a l'escola de màgia i li diu que és un bruixot ell no s'ho creu. En Hagrid s'indigna quan els tiets d'en Harry admeten que mai li han explicat la veritat, i comença a exclamar "*No sap res!*", i en Harry, innocent com tots els nens de la seva edat, respon: "*Alguna cosa sí que sé... Sé mates i tot això...*" ⁸ Però després recorda fets estranys que li han passat, com per exemple que quan la seva tieta li tallava els cabells l'endemà els tornava a tenir llargs, i acaba acceptant que és diferent.

Quan arriba a Hogwarts i veu que tothom sap qui és i que coneixen més bé la seva història que ell mateix, no se'n sap avenir. "*Tothom creu que sóc especial... Però jo no en sé res, de màgia. ¿Com poden pensar que faré grans coses? Sóc famós i ni tan sols recordo per què*". ⁹ Encara es torna més tímid, però se sent molt millor que a casa dels seus tiets, perquè comença a fer amics. En Ron Weasley, el seu millor amic, li explica totes les coses sobre el món dels mags que ell desconeix, però que a poc a poc anirà descobrint ell mateix. També coneix a l'Hermione Granger, una noia intel·ligent i estudiant, però no es fan amics fins que s'enfronten al perill: la situació extrema fa que s'ajudin els uns als altres, i l'Hermione es converteix en una companya d'aventures. "*Però des d'aquell dia l'Hermione Granger va passar a ser una amiga. Hi ha coses que creen vincles quan es comparteixen, i barallar-se amb un trol de tres metres i mig n'és una*" ¹⁰.

A partir d'aquell moment intenten protegir la pedra filosofal, que està amagada a l'escola, per a evitar que en Voldemort s'apoderi d'ella. A mesura que passa el primer curs, en Harry se sent més segur de si mateix. Aprèn a jugar a Quidditch, es va familiaritzant amb el nou món i fa més amics, però també enemics, com en Draco Malfoy, un noi capritxós i prepotent, que s'encara amb en Harry i els seus amics en més d'una ocasió.

---

⁸ *Harry Potter i la pedra filosofal, pàgina 52.*

⁹ *Harry Potter i la pedra filosofal, pàgina 86.*

¹⁰ *Harry Potter i la pedra filosofal, pàgina 177.*

Al final de la primera novel·la en Harry s'ha enfrontat per primera vegada cara a cara amb en Voldemort; ha aconseguit que aquest no s'apoderi de la pedra filosofal; ha viscut experiències que mai hauria somniat; ha aprovat tots els exàmens; ha fet amics i ha après a volar amb escombra, però el més important de tot: ha descobert la veritat sobre el seu passat.

A mesura que passen els anys, en Harry continua assistint a l'escola de màgia i bruixeria, i un cop allà, recorda la bona sensació que havia tingut l'any anterior al estar entre els murs del castell envoltat d'altres bruixots, però sempre hi ha algun motiu pel qual l'escola està en perill (al segon llibre, l'obertura de la cambra secreta; al tercer, la fuga d'un assassí de la presó d'Azkaban, que vol trobar en Harry; al quart, un Torneig molt perillós al qual en Harry serà obligat a participar; al cinquè, l'opressió del Ministeri de Màgia sobre la normativa de l'escola...). Ell mai se sent superior a els altres, ni com cap heroi, però sempre té la necessitat d'ajudar els altres i resoldre els misteris que amenacen la seguretat de l'escola, perquè és l'únic lloc on se sent com a casa, i vol que continui sent així.

El fet de ser qui és l'ha condicionat des del dia en què van morir els seus pares, i afrontar aquestes conseqüències és dur per a qualsevol nen, i sobretot per a un que mai ha estat estimat i sempre ha sigut jutjat per la gent. Tothom espera que serà ell qui s'enfrontarà a en Voldemort per acabar amb el període de foscor que amenaça el món dels mags en aquells moments, i ell, d'alguna manera, també sap que és el seu destí, així que li afecten molt les coses que diu la gent sobre ell. Tot i això, a mesura que va creixent i madurant, cada vegada li dóna menys importància a les opinions de la gent, perquè s'adona que mai tothom estarà de part seva.

Quan arriba a l'adolescència, s'enamora d'una noia de l'escola, la Xo Xang, i aquesta també es mostra interessada en ell. Tot i això, ell és molt tímid i no sap què fer; quan ella s'acosta no li parla i li costa molt demanar-li que sigui la seva parella al ball d'hivern. El fet de no haver estat educat en un entorn afectiu, li impedeix mostrar obertament els seus sentiments i actuar amb decisió. Al final la relació amb la Xo no funciona del tot bé, i en Harry s'adona que no estaven

fets l'un per l'altre. Dos anys més tard, s'enamora de la germana del seu millor amic, la Ginny Weasley, que serà amb qui passarà la resta de la seva vida, tot i que en un moment de l'última novel·la, decideix abandonar-la per a protegir-la del perill. El fet que sigui la germana del seu millor amic l'inquieta molt, perquè no sap com explicar-li al Ron, per por que s'enfadi amb ell, però aquest ho accepta i a poc a poc s'hi va acostumant.

El cinquè llibre ens mostra sobretot la disputa política entre tres bàndols: els cavallers de la mort (seguidors d'en Voldemort), que defensen la violència com a mètode d'instaurar les seves pròpies lleis; l'Orde del Fènix, són aquells qui desitgen la pau, i per aconseguir-la volen lluitar contra els cavallers de la mort; i la Conselleria d'Afers Màgics, que no creu en el retorn d'en Voldemort tot i els continus avisos de l'Orde del Fènix, i es mostren indiferents davant la situació, sense prendre cap mesura per aturar les morts.

En Harry, que clarament s'identifica amb la ideologia de l'Orde del Fènix, comença a tornar-se més rebel a mesura que va descobrint la realitat, i cada cop es mostra més intolerant envers les persones que pertanyen a l'altre bàndol. En Harry és un noi molt fidel als seus companys, que se sacrifica contínuament per ells, ja que sap que són les poques persones en qui pot confiar. En situacions difícils, és molt intuitiu, i les decisions preses a últim moment acostumen a tenir èxit.

Al final de la saga, en Harry s'enfronta al seu destí fatal: la batalla definitiva contra en Voldemort, en la qual venç gràcies a la seva intuïció i astúcia, ja que ha madurat totalment i s'ha convertit en un personatge molt humà, que ha descobert la realitat crua del seu món. A partir d'aquell moment, el món dels mags comença a viure un període de pau i tranquil·litat, el qual tothom havia desitjat des de feia molt de temps.

Harry Potter a la Batalla Final

5. ASPECTES INTERESSANTS D'ANALITZAR

TRETS TÍPICS ANGLESES

En aquesta part del treball veurem les característiques típiques de la cultura anglesa que Rowling ha introduït als seus llibres per a contextualitzar-los millor en un ambient específic. Aquest món màgic creat per Rowling té moltes similituds amb el món real, en especial amb la cultura anglesa, i això el fa creïble i atractiu. Per això analitzarem com aquests trets han contribuït a formar aquest fenomen.

Precisament, quan li van plantejar la possibilitat de convertir els seus llibres en pel·lícules, ella va deixar molt clar que volia que tots els actors i els escenaris fossin anglesos, cosa que es va respectar estrictament.

Influència de la literatura anglesa

Com ja hem vist abans, a l'apartat d'*Influències literàries*, Rowling ha rebut molta influència d'altres autors anglesos, com Dickens o Tolkien, però també hi ha semblances entre personatges de la literatura anglesa amb personatges de Harry Potter.

Merlí

Albus Dumbledore

Com per exemple, durant l'època medieval, Artur i Merlí, que recorden en Harry i en Dumbledore. Tant l'Artur com en Harry no creixen amb els seus pares, i són guiats i

orientats pel mag considerat més important del món, en el cas de l'Artur és en Merlí, i en el cas d'en Harry és en Dumbledore. De fet, també hi ha certa semblança entre ells dos físicament: els cabells blancs i llargs amb una barba també blanca i llarga.

També hi ha una gran similitud entre els llibres de C.S. Lewis, *Les Cròniques de Nàrnia*, publicats als anys cinquanta i que també és una saga de set llibres. Els protagonistes de les dues sagues lluiten contra el mal en un món paral·lel al real, acompanyats de diferents bèsties, com per exemple el lleó. Aquest animal ha sigut el símbol del poder anglès durant segles. A la saga de Lewis, el lleó és l'acompanyant i salvador dels quatre nens, i a Harry Potter, és el símbol de la casa Gryffindor (especialment als partits de Quidditch) a la qual en Harry pertany.

Respecte al Quidditch (és l'esport més practicat pels mags, i els jugadors van muntats en escombres voladores) es podria dir que rep la mateixa afició que el futbol a Anglaterra, com explica en Hagrid al primer llibre: "*És el nostre esport. Esport de mags. És... com el futbol en el món muggle, tothom el segueix.*"¹¹

La lluita d'en Harry contra el drac al quart llibre, *El Calze de Foc*, quan participa al torneig dels tres bruixots, recorda la llegenda del patró anglès, Sant Jordi (en anglès *Saint George*) que va salvar un poble dels atacs d'un drac. En la novel·la de Rowling, l'únic que en Harry ha de fer és aconseguir un ou daurat que ha post el drac per passar a la següent prova, així que en Harry el venç amb astúcia, i no amb força.

Els suburbis anglesos i el sistema de classes

Els tiets d'en Harry viuen en un dels típics suburbis anglesos pertanyents a l'antiga classe mitjana del segle XX. És la típica casa anglesa de dues plantes, amb un jardí i un armari sota les escales (que és on dorm en Harry fins als onze anys).

Privet Drive, casa dels tiets d'en Harry

---

¹¹ 1. *Harry Potter i la pedra filosofal*, pàgina 80, Ed. Empúries.

La tieta i la mare d'en Harry tenen noms de flors típiques angleses: Petúnia i Lily, i la germana del tiet d'en Harry es dedica a criar Bulldogs, la raça de gossos més típica d'Anglaterra.

Com que els anglesos tenen una alta consideració de les diferències de classes socials, Rowling també ho reflecteix en les seves novel·les.

En el món de Harry Potter hi ha dos tipus de persones: els mags i els muggles, però també hi ha famílies mixtes, i també pot ser que una família de muggles tingui un fill mag, com és el cas de l'Hermione, l'amiga d'en Harry. Això, al món mag, no està ben vist, i les famílies que més importància donen a la sang pura, anomenen a la gent com l'Hermione "sang de fang". La persona que anomena així a l'Hermione és en Draco Malfoy, que pertany a una família de sang pura, és a dir, que no té cap parent muggle.

On més es veu la diferència i el menyspreu de classes, és als dos últims llibres, quan la guerra entre el bé i el mal és més forta que mai, en Voldemort i els seus seguidors, anomenats Cavallers de la mort, comencen a capturar i a matar muggles només perquè creuen que són inferiors a ells, perquè no tenen poders màgics.

Els sistemes de transport

Als llibres de Harry Potter apareixen dos mitjans de transport típicament anglesos: els autobusos de dos pisos i els trens de vapor.

Els típics autobusos vermells de dos pisos, que circulen per Londres, al món dels mags

també hi són presents. A més de transportar els mags per la ciutat, qualsevol mag que es trobi en

una situació perillosa el pot fer servir, com és el cas d'en Harry al tercer llibre. L'autobús que el recull s'anomena Nitràpid Bus, que és un nom enginyós, ja que viatja de nit i a una velocitat extrema, així que podem deduir que aquest nom prové de "Nit-ràpid bus".

Hogwarts Express

L'altre sistema de transport són els trens, més en concret les locomotores de vapor, com el Hogwarts Express, que transporta els alumnes mags des de Londres fins a Hogwarts. Aquest tren surt de l'estació de King's Cross, una gran estació del centre de Londres, que recorda l'època romàntica i victoriana de l'Anglaterra colonial, al segle XIX.

El menjar

Quan en Harry no és a Hogwarts i viu amb els seus tiets, també s'esmenten molts menjars típics d'Anglaterra: te, ous, bacó, el rostit de pollastre... I quan és a Hogwarts també apareixen plats del país: gall d'indi rostit, patates bullides, pèsols, púdings...

Quan en Harry coneix el Ron al primer llibre, compren moltes laminadures, i el Ron li explica que ell col·lecciona cromos de bruixes i mags famosos que apareixen en unes xocolatines, com feien els nens anglesos de la segona meitat del segle XX.

Humor anglès

L'humor anglès apareix en molts moments de la saga, fins i tot en els més perillosos o tristos, hi trobem, doncs, ironia, sarcasme i jocs de paraules.

Rowling juga molt amb l'expectativa del significat dels noms d'alguns personatges, com per exemple el gos de tres caps, que es diu Fluffy, i en anglès ens faria pensar en un animal amb el pèl suau i esponjós, i en canvi és una bèstia rabiüda i fastigosa.

Exemples:

- Argus Filch: És el vigilant de l'escola. "Argos": gegant de cent ulls que era vigilant dels déus.

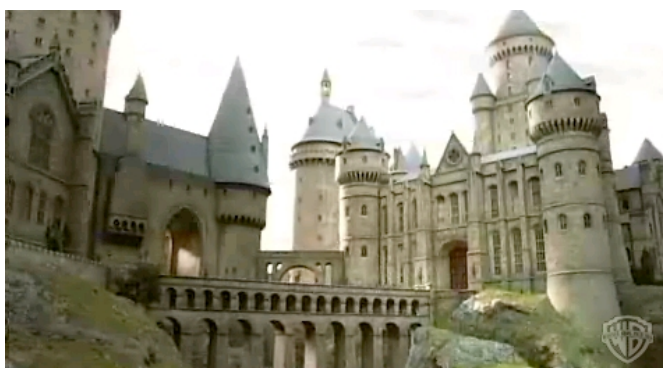
- Albus Dumbledore: "Albus" en llatí significa "blanc, pur" i Dumbledore és una paraula anglesa antiga que significa borinot.

- Remus Lupin: És un home llop, i Remus ens recorda a Ròmul i Rem, que van ser alletats per una lloba, i "Lupin" en llatí significa llop.

Els bessons Fred i George Weasley, els germans d'en Ron, són els personatges encarregats de fer riure als lectors, i al sisè llibre, munten una botiga d'articles de broma, com era habitual a la Anglaterra de la postguerra, on es venien especialment articles de broma relacionats amb el menjar.

Hogwarts

L'escola de Hogwarts, que és un castell típicament anglès, amb torres i decoració medieval com armadures i escales de cargol també juga un paper molt important a les

Hogwarts

novel·les, ja que totes les aventures d'en Harry i els seus amics passen allà, durant el curs escolar.

L'escola està dividida en quatre residències: Gryffindor, Hufflepuff, Ravenclaw i Slytherin. Cada residència té els seus propis alumnes, dormitoris, sales comunes i caps de grup. Durant els cursos escolars, els alumnes de cada residència competeixen acadèmicament i esportivament entre ells per a guanyar la Copa de Residències.

En conclusió podríem dir que Rowling ha escrit obres essencialment angleses, mostrant les característiques de la seva cultura i de la seva història, que són les que coneix més bé.

L'èxit d'aquesta saga va començar amb els lectors anglesos, que van agrair que l'autora plasmés els trets de la seva cultura a les novel·les, facilitant un punt d'unió entre un món màgic i un món real i proper: l'anglès. D'aquí, la importància d'analitzar els trets que hem vist en aquest apartat.

HERMIONE: MIRADA AL PERSONATGE FEMENÍ

Hermione Granger amb 11 anys.

L'Hermione és el personatge femení més tractat en tota la saga, i a través d'ella podem veure la idea que té l'autora de les dones: creu que són lluitadores i capaces d'assolir els seus propòsits, i que mereixen un reconeixement social per l'esforç que han hagut de fer per a aconseguir-lo.

El mateix nom, "Hermione", significa "reina-columna", és a dir, una dona forta, sofrerta i capaç de suportar qualsevol situació perillosa. J.K.Rowling va escollir un nom poc comú per no ferir les noies set-ciències amb les dents una mica més llargues del normal.

L'Hermione és la millor amiga d'en Harry i d'en Ron. És una noia molt intel·ligent i amb ganes d'aprendre coses sobre el món dels mags, ja que ella és filla de muggles, i no coneixia res d'aquest món abans de començar el curs escolar el mateix any que en Harry i en Ron.

El que és interessant d'analitzar és si realment és una set-ciències persistent. Al principi de tot, com que es troba en desavantatge davant una realitat que no li és familiar, té necessitat de defensar-se amb una eina: el coneixement. Al món muggle era compresa i respectada pels seus pares i estava familiaritzada amb el seu món, però quan arriba a Hogwarts, s'ha de valdre per si mateixa, espavilar-se i aconseguir el seu lloc per mèrit propi, per això tendeix a ser tan perfeccionista i maniàtica, perquè vol complir el seu objectiu amb èxit. Al principi del primer llibre ni en Harry ni en Ron mostren simpatia cap a ella, tot i que també s'ha de tenir en compte que als onze anys, els nens i les nenes no desenvolupen relacions amistoses molt estables amb el sexe oposat. Tot i així, a causa d'una sèrie d'accions de lleialtat i companyonia els tres nens comencen

a ser inseparables i encara que ella cregui que el correcte és seguir les normes, al llarg de la saga les ha de trencar. És la millor amiga d'en Harry Potter, i això suposa córrer molts riscos. En Harry no hauria pogut vèncer la mort tantes vegades sense l'ajuda dels seus amics, i si el que està en perill és la vida dels seus amics, l'Hermione s'arrisca sense pensar-s'ho dues vegades.

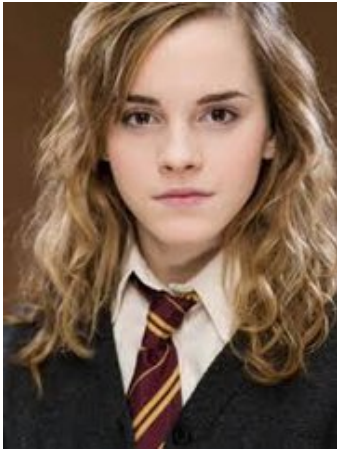
Al tercer llibre, *Harry Potter i el presoner d'Azkaban*, quan ella i en Harry alliberen en Sírius Black d'un destí terrible, en Sírius s'acosta a en Harry i li diu "Ets un digne fill del teu pare". En canvi, en la versió cinematogràfica, es dirigeix a l'Hermione i li diu "Sens dubte ets la bruixa més llesta d'entre les de la teva edat". La pel·lícula converteix una escena d'amistat masculina en una altra d'afirmació femenina i Black fa una declaració a les proeses femenines. Converteix a l'Hermione en una verdadera protagonista de la història, i fa que el públic femení se senti més valorat, ja que els llibres, tot i mostrar la evident importància de l'Hermione, són novel·les sobre nois i homes: sobre la búsqueda de semblances entre ell i el seu difunt pare, la necessitat d'en Harry de trobar un substitut patern en en Sírius Black o en Dumbledore.

A mesura que creixen i es fan adolescents, l'Hermione té problemes per a resoldre el seu caràcter més irascible i sentimental, ja que només té amics del sexe masculí i això la fa passar per una etapa de soledat en què haurà d'espavilar-se per a sortir-se'n tota sola, perquè no té cap amiga en qui confiar. És al ball del torneig dels tres bruixots, a *Harry Potter i el Calze de Foc*, on es reflecteix més bé aquesta idea: ella necessita cert afecte per part d'en Ron, però ell encara no ha madurat suficientment per a entendre-ho. Per aquests motius la saga Harry Potter manifesta cert interès entre els adolescents, perquè presenta els herois com a personatges valents però que també són humans i vulnerables en aspectes tan comuns com l'amor.

L'Hermione, a més, exerceix de medidora entre els dos nois. En les situacions límit, quan en Harry i en Ron discuteixen, ella sempre manté la calma i intenta que es reconcilin. Ella és la companya indiscutible, que sempre els fa costat a tots dos. Podríem dir que la seva personalitat canvia al llarg de la saga: a vegades és l'estudiant aplicada, altres l'enamorada esbojarrada, la noia

El fenomen Harry Potter

enèrgica i decidida, la noia poc femenina, la noia que s'està convertint en una dona... I tot i els continus canvis que pateix aquest personatge durant la saga, el seu sentiment per la justícia i l'ètica és permanent. Així doncs, l'Hermione és una mena d'heroïna contemporània, que lluita amb totes les seves forces per aconseguir el que vol i defensa als seus amics en qualsevol situació: el seu principi és sempre la lleialtat.

Hermione Granger, 15 anys.

ELS NOMS PROPIS A HARRY POTTER

Sens dubte, un dels aspectes més impressionants de la saga Harry Potter és la quantitat de personatges (més de sis-cents) i llocs que apareixen, i J.K. Rowling va ser molt detallista i precisa en l'elecció dels seus noms. Gairebé sempre tan sols sabent el nom d'un personatge ens podem imaginar com serà i de quina forma actuarà, com per exemple en Draco Malfoy. "Malfoy" en francès significa "mala fe", i per tant des del primer instant que se'ns presenta el personatge sabem que és un noi rancorós i amb aires de superioritat.

Amb molta gràcia, agilitat i humor, l'autora introdueix paraules estrangeres, llatines i referents a la història o mites; jocs de paraules; anagrames i noms extrets de mapes, de guerres i de flors, tot i que alguns també són inventats, com per exemple la paraula Quidditch, l'esport dels mags. L'autora afirma que va estar pensant i jugant amb lletres durant dos dies per a poder crear-la.

Harry és el nom preferit de l'autora, i el cognom de Potter el rep d'un veí de la infància de Rowling. El seu millor amic, el Ron Weasley, està inspirat en el millor amic de l'autora, Sean Harris (de fet, en anglès, "Sean" i "Ron" es pronuncien gairebé igual). L'Hermione té aquest nom tan poc comú perquè les noies set-ciències i amb les dents més llargues del normal, com el personatge, no tinguin cap sobrenom burlesc.

Ara veurem una sèrie de noms propis seleccionats a partir de les fonts que J.K.Rowling utilitza.

Geografia

Alguns dels noms dels personatges provenen d'algun lloc en concret, com per exemple *Dursley*, el cognom dels tiets d'en Harry, que és un poble situat a prop del lloc on va néixer Rowling. *Firenze*, el centaure, és el nom italià per anomenar Florència, i *Snape*, el cognom del professor Severus Snape, és un poble d'Anglaterra.

Paraules estrangeres

L'escola de màgia *Beauxbatons*, situada a França, significa "varettes boniques". J.K.Rowling va estudiar filologia francesa, així que no resulta estrany que introdueixi paraules franceses i personatges que pertanyen a aquest país, com la *Fleur Delacour*, que apareix per primera vegada al quart llibre, i que el seu nom significa "flor de la cort", un terme per a una aristòcrata.

Una altra llengua que és molt present és el llatí, que s'utilitza tant per a persones com per encanteris. Per exemple, l'encanteri *Lumos*, que en llatí significa "llum", serveix per a il·luminar la vareta, i *Nox* que significa "nit" serveix per a apagar-la. Apareixen dos personatges amb noms molt utilitzats en l'antiga Roma: Lucius i Cornelius.

Literatura

El gat de l'Hermione, Crookshanks (en la versió original i en castellà, en català s'anomena Malifet), rep el nom d'un il·lustrador de contes infantils del segle dinou, George Cruikshank.

La professora Minerva McGonagall, una bruixa estricta i intel·ligent, s'anomena com la deessa de la saviesa i les arts, i el cognom és el mateix que el d'un poeta irlandès, William McGonagall.

En Cedric Diggory rep el nom d'un heroi d'uns dels llibres preferits de l'autora, *Les Cròniques de Nàrnia*, que es diu Digory Kirke. Els noms Cedric i Kirke contenen gairebé les mateixes lletres però ordenades de diferent manera.

Història

Salazar Slytherin, l'avantpassat d'en Voldemort i un dels quatre fundadors de Hogwarts, que no volia acceptar fills de muggles a l'escola, està inspirat en un dictador de Portugal, anomenat António de Oliveira Salazar.

Violeta (en la versió original) és una bruixa molt xafardera que escolta converses d'amagat i després les explica. La flor violeta significa modèstia, cosa

que difícilment encaixa amb ella. Ens recorda a Violet Hunt, una escriptora britànica coneguda per la seva afició a les xafarderies.

Religió i mitologia

Al món de Harry Potter, els mussols són els encarregats d'enviar cartes, i un d'ells s'anomena Hermes, igual que el déu missatger de l'antiga Grècia.

Un dels professors de Hogwarts i a la vegada home llop, en Remus Lupin, rep el nom de Ròmul i Rem, fundadors de Roma, que van ser alletats per una lloba, i el seu cognom en llatí significa "llop".

La professora de Botànica, Pomona Sprout, s'anomena igual que la deessa de la fruita, i el seu cognom en anglès significa "brollar".

Sants

Hedwig era una santa que vivia a Alemanya els segles XII i XIII i el seu ofici era cuidar els nens orfes. I així és exactament com s'anomena el mussol d'en Harry.

Ronan, un dels centaures, rep el nom d'un sant irlandès. El centaure, com alguns fans s'han adonat, és pèl-roig.

Plantes i flors

Una companya d'escola d'en Harry, la Lavender Brown, s'anomena com la flor d'espígol, que significa desconfiança. Aquest personatge és xafarder i per tant, costa confiar en ella.

La mare d'en Harry i la seva germana, la Lily i la Petúnia, tenen el mateix nom que dues flors típicament angleses. Lily significa innocència i puresa, com la mare d'en Harry, i Petúnia significa ira i ressentiment, caràcter que descriu totalment a la seva tieta.

El carrer on viuen els tiets d'en Harry i alguns altres carrers propers, també tenen noms de plantes i de flors: *Privet Drive* (en català anomenat oliveretes), Camí de la Glicina, Carrer de la Magnòlia...

Altres

En la versió original, la Ronda d'Al·la, on es compren tots els objectes màgics, s'anomena Diagon Alley, i és un carrer en diagonal. En anglès, "diagonally" significa "en diagonal".

La Plaça Grimmauld ("Grimmauld place" en anglès) és un joc de paraules, ja que si ho traduïm, el resultat és "plaça sinistra i vella". *Grim* en anglès és sinistra, "auld" es pronúncia igual que *old*, que significa vell, i *place* significa lloc. En aquesta plaça hi viu en Sírius Black, i és un carrer fosc i vell.

Quan en Harry assisteix a una vista oral a la Conselleria d'Afers Màgics, a *Harry Potter i l'orde del fènix*, per a poder entrar ha de passar per una cabina telefònica, i marcar la contrasenya: 62442. Si teclegem aquestes xifres en un telèfon mòbil, alguna d'elles més d'una vegada, apareix la paraula "magic", que en anglès significa màgia.

Com hem vist, J.K.Rowling no es pren els noms dels seus personatges a la lleugera. Cadascú té un nom que determinarà les seves accions, les seves característiques i la seva personalitat dins les novel·les.

Després de veure les diferents fonts que ha utilitzat l'autora, podem afirmar que ha fet una gran recerca i s'ha documentat per a donar a les novel·les un to més irònic i divertit.

TRADUCCIÓ DELS NOMS PROPIS AL CATALÀ

Com ja hem vist, molts noms propis tenen un significat, i a l'hora de traduir-los, perden la gràcia. Per això, els noms d'alguns personatges canvien segons l'idioma en què llegeixes els llibres, per mantenir el significat però fent que sonin estrangers, ja que estan situats en un context concret. Tant en català, com en portuguès, italià, holandès, noruec i altres idiomes, els noms de pila han canviat, però aquí ens centrarem només en les traduccions al català.

Per exemple, en la versió original, la Moarning Myrtle, una noia molt depressiva que sempre està sola plorant (en anglès *mourn*, que es pronuncia igual que *moarn*, significa plorar, i Myrtle és una arbust solitari) en català s'anomena Gemma Gemec. Un altre clar exemple, és en Pau Parra en anglès *Colin Creevy*, un nen molt pesat que segueix en Harry allà on va (de manera que sembla que digui paparra). Tots dos noms tenen un efecte d'al·literació, cosa molt comuna a la saga: Dudley Dursley, Severus Snape, Nícanor Gryffindor, Hortènsia Hufflepuff, Mari Pau Rawenclaw, Rosana Vana, Parvati Patil... La majoria d'ells han patit algun canvi en relació amb la versió original (*Godric Gryffindor*, *Helga Hufflepuff*, *Rowena Rawenclaw*) i en català s'ha traduït el nom de pila anglès per un que sonés més català, i a la vegada mantigués l'al·literació.

Altres al·literacions importants es poden veure als llibres del món màgic, com el llibre que llegeix la mare del Ron, *Vaig ser testimoni del matrimoni d'un dimoni*; en alguns encanteris, com el Malefici del Suplici, o fins i tot en pocions i caramels, com el xarop de la xerrameca i els caramels de fer campana.

Un altre cas, és l'adaptació fonètica mínima en alguns noms mitològics, com els gegants Grep (*Grawp*) i Gulgumat (*Golgomath*) o dels noms que semblen de sang noble, com *Elphias Doge*, en català Èlfies Dux, per a fer més còmode la lectura del lector català.

Alguns objectes també tenen noms interessants, com per exemple les pilotes que s'utilitzen per jugar a Quidditch, l'esport dels mags. Els noms de la versió espanyola no canvien de l'original, però la catalana sí:

ANGLÈS	CASTELLÀ	CATALÀ
Quaffle	Quaffle	Bomba
Golden Snitch	Golden Snitch	Papallona daurada
Bludger	Bludger	Bala

Com a conclusió podem veure que els traductors no simplement han de traduir la història, sinó que també han d'aconseguir que la novel·la quedi adaptada al màxim lingüísticament, però sense canviar el significat que l'autor vol transmetre.

6. REPERCUSSIÓ

EL FENOMEN HARRY POTTER

L'últim llibre de Harry Potter surt a la venda a Califòrnia

Tothom ha sentit a parlar de la saga Harry Potter: tant sigui pels llibres, per les pel·lícules o simplement per l'èxit mundial que ha tingut. Tal és l'èxit de la saga, que el primer dia que es va comercialitzar l'últim llibre, al Regne Unit se'n van vendre 2.600.000 exemplars en 24

hores, i als Estats Units 8.300.000. Des del dia que es va publicar el primer llibre, s'han venut 325 milions d'exemplars en tot el món, i s'han traduït els llibres a seixanta-cinc idiomes diferents. Però el que més gent es pregunta és: per què ha tingut tant èxit?

Per començar, el que està clar és que l'aparició de les novel·les de Rowling ha creat una nova generació de lectors, i ha fet que molts nens i nenes descobrissin el plaer de la lectura quan abans només llegien els llibres establerts per l'escola (que a més, són molt menys extensos i tenen il·lustracions). Amb la saga *Harry Potter*, aquests nens es trobaven fent enormes cues per a poder aconseguir un llibre de 700 pàgines, i devorar-lo en pocs dies.

Efectivament, el fet de llegir voluntàriament una sèrie de llibres tan extensos ha estat una conseqüència positiva, i encara més si parlem de nens, ja que l'hàbit de llegir fomenta les seves capacitats lingüístiques i els fa endinsar-se en un món ple d'imaginació, en uns temps on la tecnologia ha afectat tant les activitats del seu temps lliure. És curiós i alhora sorprenent veure que els nens disfrutin tant amb aquestes novel·les, on no apareixen ni telèfons mòbils, ni ordinadors ni televisions, sinó escombres voladores i varetes màgiques. Alguns

d'aquests nens demanen als seus pares que abaixin el volum del televisor per a poder concentrar-se en la lectura.

Una altra conseqüència positiva és que les novel·les han propiciat una millor relació entre pares i fills: quan els pares veien la captivació i l'admiració que sentien els seus fills per uns llibres tan gruixuts els va despertar la curiositat i també els van llegir. Això va fer-los compartir una mateixa afició i d'alguna manera expressar les seves idees sobre els personatges, o simplement passar més temps junts, cosa que li va passar a Gemma Rovira, una de les traductores que ha col·laborat amablement en el meu treball.¹²

El secret d'aquesta saga, segons la professora Hilary Minns, de la Universitat de Warwick és que *"de fet conté tots els temes que són importants per a les vides dels nens: el pas de l'infància a l'edat adulta, l'escola, l'amistat, professors bons i dolents, i encara que l'acció es desenvolupa en un món de fantasia, els nens s'identifiquen amb ell perquè d'alguna manera s'assembla a la vida quotidiana"*. Altres opinions són que l'èxit recau en la identificació del lector amb el protagonista, les aventures i misteris que viuen els personatges, i també cal destacar que els llibres de fantasia s'han convertit en un blanc per als lectors últimament.

Així doncs, per a saber què tenen aquestes novel·les que captiven tant als lectors, hem de saber com n'és el personatge i quins valors ens vol transmetre l'autora. En Harry que l'autora ha creat no és un heroi clàssic, sinó que comet errors, uns errors que fins i tot a vegades el porten per bon camí, i que són els justos i els necessaris perquè segueixi sent un heroi i a la vegada els lectors el vegin com a un personatge proper i humà, i d'aquesta manera s'identifiquin amb ell.

Per altra banda, un dels temes que Rowling ha fet constar a les seves novel·les és el bé i el mal, el qual no està estereotipat. Aquest tema ha sigut molt polèmic

---

¹² Vegeu l'entrevista amb Gemma Rovira, pàgina 59

per a alguns crítics, que fins i tot temen que els joves no siguin capaços de diferenciar entre les bones qualitats i les perverses al llarg de la saga. Els personatges de Harry Potter no són bons o dolents predeterminadament, sinó que a conseqüència de les decisions que prenen, s'encaminen cap a un bàndol o cap a un altre. La línia entre el bé i el mal no està traçada en el món de la màgia, sinó al cor de l'home, i en les decisions que pren. Un clar exemple es veu entre en Harry i en Voldemort. Tots dos són orfes, parlen pàrsel (la llengüa de les serps) i tots dos són enginyosos i tenen esperit de lideratge, però tot i tenir tantes coses en comú, són les seves decisions les que fan que cadascú formi part d'un bàndol: en Harry del bé i en Voldemort del mal. Tot això fa que hi hagi una gran tensió entre tots dos en les novel·les i que el lector desitgi el triomf del bé sobre el mal, que no succeeix fins al final de l'últim llibre, així que el lector llegeix tota la saga intrigat fins a arribar a un final sorprenent però esperat.

Però també s'ha de tenir en compte l'ascensió que ha fet Harry Potter gràcies al màrqueting, que va començar quan l'empresa Warner Bros va comprar els drets per a convertir les novel·les en pel·lícules. És important destacar que és molt difícil que una novel·la passi al cinema, i encara més difícil, que les pel·lícules tinguin el mateix èxit que les novel·les.

També és cert que les adaptacions cinematogràfiques van fer augmentar la venda de les novel·les. Des que va estrenar-se la primera pel·lícula (novembre de 2001) fins l'última (juliol de 2011), els cinemes han recaptat més de 5.133 milions d'euros amb la saga Harry Potter.

Tot va començar quan David Heyman, el principal responsable del salt a la gran pantalla de Harry Potter, va viatjar des de Los Angeles fins a Londres per a buscar una novel·la infantil i adaptar-la al cinema. Quan li van presentar les novel·les del jove bruixot, Heyman va dir: "*Tenia un alt contingut humà, i era molt divertit, desbordava imaginació i feia somiar tant a nens com a adults*", però Rowling era reticent que els seus personatges fossin maltractats i les seves històries alterades. Al cap d'un any, Rowling va acceptar la proposta i es va escollir a Steve Kloves com a guionista, i des de llavors, ha escrit el guió de totes les pel·lícules, amb la col·laboració de l'autora. Al principi de la saga, els

guions van ser molt fidels als llibres, però a mesura que avançava, es van haver de sacrificar algunes escenes, cosa que no agrada gaire als fans.

Un altre gran negoci és el marxandatge, que es mou al voltant de les franquícies com Harry Potter. S'han fabricat varetes dels diferents personatges, bufandes de Gryffindor, corbates de Slytherin, les ulleres rodones d'en Harry, capes negres de Cavallers de la Mort... Tots aquests objectes es poden aconseguir tant per internet, com a botigues de joguines, com per exemple Hamleys, situada al centre de Londres.

Una altra font d'ingressos important ha estat la venda dels videojocs. N'hi ha un de cada pel·lícula, on es viuen les mateixes aventures que als llibres i a les pel·lícules, i el propietari del joc ha de resoldre els mateixos misteris que en Harry, el Ron i l'Hermione.

A més, el juny de 2010 es va inaugurar un parc temàtic a Florida, on els visitants poden passejar per una rèplica del poble màgic de Hogsmeade, menjar a la taberna Les Tres Escambres i entrar a Hogwarts. John Williams, el compositor de la banda sonora de les pel·lícules, va dirigir un espectacle musical per a la inauguració, i tant els actors com l'autora estaven presents per a rebre als fans.

Parc temàtic de Harry Potter a Florida

7. CONCLUSIONS

Un cop arribats a aquest punt del treball, podem veure quines han estat les característiques que han portat *Harry Potter* a ser una saga mundialment coneguda.

Per començar, l'**ambientació** de les novel·les, és a dir, els llocs on transcorre l'acció, que accentuen el misteri i l'emoció de les novel·les. L'edifici més espectacular és l'escola, Hogwarts, un castell medieval enorme ple de passadissos secrets, jardins i habitacions per descobrir, però també apareix un poble del món màgic, Hogsmeade; la Conselleria d'Afers Màgics; Gringotts, el banc dels bruixots; les botigues que venen objectes màgics... Alguns d'aquests llocs s'assemblen al món real, cosa que fa que el lector se senti identificat amb aquests aspectes familiars i alhora es refugii i visqui aventures apassionants en un món imaginari.

Els **personatges** també són un element clau a l'hora de buscar l'origen de l'èxit de *Harry Potter*. Tot i ser una saga fantàstica, els personatges són molt reals i versemblants. Com en la majoria de novel·les infantils i juvenils hi ha personatges estereotipats: el protagonista, un noi senzill que pren el paper d'heroi; el malvat i els seus seguidors; els amics i la família del protagonista; els professors de l'escola i altres personatges secundaris (que precisament a *Harry Potter* n'hi ha moltíssims).

El mateix protagonista és un personatge molt complex i interessant d'analitzar a causa del seu gran canvi en el pas de la infància a l'adolescència. Al final de la saga en Harry és un heroi completament humà, que ha comès errors contínuament però se n'ha sortit. A més, el fet d'estar predestinat a morir desperta una certa compassió per part del lector, i al ser tan humà fa que sigui molt més creïble i els lectors s'identifiquin amb ell.

El llibre, tot i estar destinat a un públic infantil, té una **forma de tractar el lector** diferent, ja que el considera un lector intel·ligent i capaç d'assumir tota la informació que se li dóna. El narrador es limita a explicar els fets i els

sentiments d'en Harry sense remarcar els detalls importants, posant a prova la perseverància del lector i el seu grau d'atenció mentre llegeix.

La **creació d'un món nou i màgic** també ha estat un element decisiu per explicar l'èxit de *Harry Potter*, gràcies a la gran **imaginació** de l'autora i la complexitat d'aquest món, que situa als personatges en un lloc desconegut i misteriós i fa despertar l'interès del lector per descobrir-ne tots els secrets.

Com gairebé totes les novel·les fantàstiques, *Harry Potter* tracta de la **lluita entre el bé i el mal**, però de manera intensa. Els constants enfrontaments d'en Harry amb en Voldemort provoquen tensió i intriga, i mantenen els lectors atents fins al final, on esperen que es resolgui tot.

Personalment, crec que una de les coses que fan més atractiva la saga de *Harry Potter* és la gran **capacitat de l'autora per a fer encaixar tots els esdeveniments** de la saga en els diferents llibres. Qualsevol lector de *Harry Potter* podrà afirmar que a mesura que acabes un llibre i en comences un altre, apareixen detalls que abans s'havien passat per alt i que resulten ser importants o crucials per als següents volums. Fins i tot alguns personatges que són anomenats de passada als primers llibres, més endavant tornen a aparèixer per a contribuir notablement en la història. Tota la trama està cautelosament pensada i preparada, amb detalls mínims que fan que el lector vulgui tornar a llegir la saga sencera una vegada i una altra.

L'èxit de *Harry Potter* fins i tot ha provocat l'aparició de fòrums a internet on els fans discuteixen sobre aquests detalls, o donen la seva opinió sobre el possible futur dels personatges i també escriuen capítols inventats que podrien formar part d'algun dels llibres o finals alternatius per a la saga.

Per tant, l'èxit de la saga *Harry Potter* està compost per diferents ingredients, que tots junts han format un fenomen mundial que ha captivat milers de persones d'arreu del món i ha introduït a molts nens a la lectura, i crec que aquest és el seu mèrit més gran.

8. GLOSSARI

Acromàntula: És una espècie d'aranya gegant que pot parlar, creada per J.K. Rowling. Aragog, l'acromàntula de la novel·la és especialment important a *Harry Potter i la cambra secreta*, ja que ajuda a en Harry i els seus amic a resoldre els misteris de l'escola.

Basilisc: Serp verda que pot arribar a mesurar quinze metres de llarg. El verí dels seus ullals és mortal, però el més perillós és la seva mirada, ja que mata a qualsevol que el miri directament als ulls.

Centaures: Els centaures són animals de la mitologia greco-romana: homes amb potes i cos de cavall. Els centaures de *Harry Potter* són criatures extremadament intel·ligents que no es relacionen amb els humans a causa de la diferent percepció que tenen de la vida.

Demèntors: Aquestes criatures putrefactes, van ser creades per J.K. Rowling. Són els guàrdies d'Azkaban, la presó dels bruixots, i s'encarreguen d'absorbir la felicitat dels presoners, deixant-los tan sols amb els seus records més tristos. També estan relacionats amb Voldemort, ja que aquest els recluta durant la Batalla de Hogwarts.

Dracs: Els dracs a *Harry Potter* tenen diferents propietats màgiques, i algunes parts del seu cos són utilitzades per a fer varetes màgiques o pocions, com per exemple la pell, el cor o la sang.

Elfs domèstics: Aquestes criatures també són invenció de Rowling. Es tracta d'elfs que s'encarreguen de fer les tasques domèstiques dels bruixots, que els menyspreen i esclavitzen. Només poden ser alliberats si els mateixos amos els entreguen una peça de roba.

Fantasmes: Només es converteixen en fantasmes aquells mags o bruixes que en vida temien a la mort, i a l'hora de morir escullen vagar pel món en forma d'esperits. A Hogwarts n'hi ha molts, que conviuen amb els estudiants i els professors.

Fènix: El fènix és un ocell magnífic de color vermell, amb una cua daurada. Quan els fènix es fan vells, esclaten en flames i resorgeixen de les seves pròpies cendres, de manera que arriben a viure molts anys. El seu cant és màgic i les seves llàgrimes tenen poders curatius.

Gegants: Éssers enormes i ferotges que estan en extinció a causa de les lluites fratricides. Formen part de l'exèrcit d'en Voldemort duran la Batalla Final.

Gnom: Al món màgic, els gnoms són criatures que es troben als jardins de les llars, que es dediquen a menjar les arrels de les plantes dels bruixots, tot i que al món dels muggles són petites estàtues de decoració.

Hipogrif: L'hipogrif és un animal mitològic, amb el cos, les potes del darrere i la cua de cavall, però les potes del davant, les ales i el cap d'àliga.

Home llop: Són persones que es transformen involuntàriament en meitat llop i meitat humà cada lluna plena. Qualsevol persona es pot transformar en home llop i un d'aquests el mossega.

Mussols: Els mussols són uns animals molt presents en tota la saga, ja que constitueixen el principal sistema de correspondència en el món màgic.

Sirenes: Les sirenes a *Harry Potter* viuen al llac de l'escola, i són criatures repel·lents i no gaire atractives.

Thestrals: Animal inventat per Rowling. És una mena de cavall amb ales, amb un pelatge negre enganxat a l'esquelet, ja que no tenen carn. Aquestes criatures són invisibles per tota aquella gent que no ha conegut la mort, és a dir, que no ha viscut la mort de cap persona propera. També són utilitzats com a mètode de transport, tot i que no és gaire usual.

Unicorn: Animal mitològic amb forma de cavall amb una única banya al front. A *Harry Potter* els unicorns viuen refugiats al Bosc Prohibit de l'escola de màgia, i la seva sang és un element molt valuós i poderós.

Vampir: Criatura que s'alimenta de la sang d'altres éssers vius per a mantenir-se amb vida. En el món màgic no es consideren com a una veritable amenaça, i al món muggle són considerats éssers ficticis.

9. BIBLIOGRAFIA

Llibres

- COLBERT, DAVID, *The magical worlds of Harry Potter*. Londres, Ed. Michael O'Mara Books, 2007.
- CRONISTA DE SALEM, EL, *La guía secreta de Harry Potter*. Barcelona, Ediciones B, 2009.
- LERER, SETH, *La magia de los libros infantiles. De las fábulas de Esopo a las aventuras de Harry Potter*. Barcelona, Ares y Mares, 2009.
- ROWLING, J.K. , *Harry Potter i la pedra filosofal*. Barcelona, Ed. Empúries, 1999.
- ROWLING, J.K. , *Harry Potter i la cambra secreta*. Barcelona, Ed. Empúries, 1999.
- ROWLING, J.K. , *Harry Potter i el pres d'Azkaban*. Barcelona, Ed. Empúries, 2000.
- ROWLING, J.K. , *Harry Potter i el calze de foc*. Barcelona, Ed. Empúries, 2001.
- ROWLING, J.K. , *Harry Potter i l'orde del fènix*. Barcelona, Ed. Empúries, 2004.
- ROWLING, J.K. , *Harry Potter i el misteri del príncep*. Barcelona, Ed. Empúries, 2006.
- ROWLING, J.K. , *Harry Potter i les relíquies de la mort*. Barcelona, Ed. Empúries, 2008.

Revistes

- Revista *Educación y Biblioteca*, "Dossier: Harry Potter en calzoncillos", núm. 164, març/abril 2008, 60-104.
- Revista *Clij. Cuadernos de Literatura Infantil y Juvenil*, "La herencia literaria de Harry Potter", núm. 171, maig 2004, 7-13.
- Revista *Clij. Cuadernos de Literatura Infantil y Juvenil*, "El modelo Harry Potter", núm. 201, febrer 2007, 7-14.

- Revista *Qué leer*, "El fenómeno Harry Potter. Claves para entender el éxito global de J.K Rowling", núm. 107, febrer 2006, 38-41.

Internet

- Harry Potter en Español, *Biografía*.

<http://harrypotter-es.net/jkrowling/biografia/> [consulta: juliol 2011]

- Biografía J.K. Rowling.

<http://www.jkrowling.com/es> [consulta: juliol 2011]

- Biografía J.K. Rowling.

<http://www.harrypotter-es.net/jkrowling/biografia/>

[consulta: juliol 2011]

- Declaracions de J.K. Rowling a la revista *The Telegraph*

<http://www.telegraph.co.uk/news/uknews/1507438/There-would-be-so-much-to-tell-her....html> [consulta: setembre 2011]

- L'arxiu més gran d'entrevistes a J.K. Rowling

<http://www.accio-quote.org/> [consulta: juliol, agost, setembre 2011]

- Editorial Salamandra, informació sobre *Harry Potter*

<http://www.salamandra.info/harry/f08.html> [consulta: setembre 2011]

- Traducció de noms propis de Harry Potter

[http://dalea.du.se/theses/archive/70eb02b6-4364-40a0-8b6e-](http://dalea.du.se/theses/archive/70eb02b6-4364-40a0-8b6e-8841414ad3f1/1cf14f8d-8132-4018-baf8-86d34bfe8ee5.pdf)

[8841414ad3f1/1cf14f8d-8132-4018-baf8-86d34bfe8ee5.pdf](http://dalea.du.se/theses/archive/70eb02b6-4364-40a0-8b6e-8841414ad3f1/1cf14f8d-8132-4018-baf8-86d34bfe8ee5.pdf) [consulta: agost 2011]

- Animals i criatures del món màgic de Harry Potter

http://harrypotter.wikia.com/wiki/Main_Page [consulta: novembre 2011]

10. ANNEX

RESPOSTES D'ESPECIALISTES EN LITERATURA

XAVIER PÀMIES (traductor dels tres últims llibres de Harry Potter).

- Què pensa de l'èxit mundial de Harry Potter?

Hola, Aina.

No sóc de cap manera un expert en el fenomen Harry Potter tot i haver-ne traduït els tres últims llibres en català. Sí que et puc dir, però, que segurament l'èxit de Harry Potter és:

- (1) la personalitat dels personatges principals, que segurament ha atret els lectors joves;
- (2) la lluita descarnada del Bé contra el Mal però amb un matís que l'enriqueix, i que és que el "mal" es pugui introduir en un personatge "bo" o el "bé" es pugui introduir en un personatge "dolent" (en aquest últim cas penso en en Malfoy fill, per exemple, o en el personatge ambigu fins al final de l'Snape);
- (3) l'ambientació (paisatge natural espectacular, bosc impenetrable, castell imponent amb mil sales i habitacions);
- (4) la màgia, i, juntament amb la màgia, els elements mitològics centreeuropeus i clàssics que s'hi barregen.

Això dels èxits és un misteri, però segurament la combinació d'un ambient màgic, uns personatges adolescents ben definits i atractius per les seves virtuts i contradiccions, i una presentació de l'eterna lluita del bé contra el mal en forma d'aventures emocionants, han contribuït perquè els llibres d'en Harry Potter enganxin. Pel que fa a conseqüències: llegir sempre és bo!

Amb això no dic res de nou, però aquí queda dit per si t'interessa. Si vols que et

El fenomen Harry Potter

digui alguna cosa sobre la traducció en concret, procura elaborar un petit qüestionari i te'l respondré.

Cordialment,
Xavier Pàmies

- Quin mètode utilitza a l'hora de traduir noms propis?

Hola una altra vegada, Aina.

En qüestió de traducció literària, i encara més si s'han de traduir noms propis, noms d'encantaments i d'objectes màgics o jocs de paraules, les solucions depenen molt de (1) la competència lingüística, (2) l'orientació traductològica i (3) el gust i el caràcter del traductor. (Per orientació traductològica em refereixo a si el traductor opta per la fidelitat formal, o literalitat, que s'allunya menys de la llengua de partida, o bé per la fidelitat de contingut, que acostava més la traducció a la llengua d'arribada; jo sempre he optat per la segona, perquè el lector català no noti que el que llegeix és una traducció.)

Dit això, en comptes de parlar-te de cap solució concreta de traducció t'adjunto un text que vaig utilitzar en un taller de traducció a la Universitat de Castelló. Espero que et serveixi!

Cordialment,
Xavier Pàmies

MÀRIUS SERRA (escriptor).

- Què pensa de l'èxit mundial de Harry Potter?

Benvolguda

Vaig molt desbordat de temps, però no vull deixar de respondre. Crec que l'èxit mundial ha vingut donat per una conjunció de factors: la història desgraciada de Harry, la fascinació per la màgia i la seva relació amb els móns de ficció, i una identificació clara dels lectors amb el trio protagonista. A partir d'aquí, sort,

esclar. L'èxit sempre és màgic. Al meu entendre, l'esclat de Harry Potter no ha estat pas la panacea que hagi acostat a la lectura a una generació de joves, però tampoc és cap desgràcia, tal com s'entesten a dir alguns crítics tan influents com Harold Bloom. Per tant, entenc que ha tingut una repercussió molt sorollosa, amplificada per les pel·lícules, però que ni ha creat nous lectors constants ni tampoc no n'ha destruït cap. Això sí, ha omplert les butxaques d'unes quantes persones, començant per la seva autora.

Una abraçadabra

Màrius Serra

JORDI SIERRA I FABRA (escriptor).

- Qué piensa del éxito mundial de Harry Potter?

Bueno, querida, yo no soy especialista en literatura, sólo soy escritor, y como escritor te doy mi opinión. Es más, conocí a J.K. cuando presentó en Barcelona su primer libro (éramos 12 personas).

Creo que Harry Potter ha hecho que los libros gordos se lean hoy sin tanto miedo y que la edad de iniciación de muchos lectores haya bajado. Ese es su gran mérito. La obra es sólida, está bien construida, y lo único que lamentaría es el desmadre que se ha montado con ello, porque en cuanto aparecen las Coca Colas regalando muñequitos la literatura se muere y sólo queda el mercado.

Espero haberte ayudado aunque sea un poco.

Jordi

JOSÉ MANUEL PEDROSA BARTOLOMÉ (professor de literatura a la Universitat d'Alcalà).

- Qué piensa del éxito mundial de Harry Potter?

Querida Aina:

Pues personalmente creo que el éxito mundial de Harry Potter se debe a que la autora es una experta en marketing y sabe qué es exactamente lo que hay que escribir (con qué ingredientes y con qué mezcla) para atraer la atención de un público muy amplio. Ha tenido detrás de ella también una poderosísima máquina de promoción, por supuesto. Harry Potter es una serie bien escrita y bien desarrollada, pero no es una obra maestra de la literatura, ni siquiera una obra excesivamente original.

El éxito mundial de Harry Potter me parece positivo porque ha animado a que lean muchos niños, que habrán empezado por él y habrán luego continuado con otras obras mejores o más complejas. El caso es que alguien anime a dar los primeros pasos adelante, y Harry Potter lo ha hecho muy bien. Después, cada lector habrá seguido sus propios caminos, y muchos habrán llegado a literaturas estupendas.

Si en algo más puedo ayudarte, ya sabes dónde me tienes. ¡Mucho éxito en tus estudios! JMP

GEMMA ROVIRA (traductora de les tres últimes novel·les de Harry Potter al castellà).

- Me gustaría saber qué opina sobre el éxito mundial de Harry Potter, a qué cree que se debe y si cree que las repercusiones han sido positivas o negativas.

Tengo que confesar que para mí, como para muchos otros, el éxito de la saga de Harry Potter es un misterio. Recuerdo que cuando el libro se convirtió en un *boom*, sus detractores afirmaban que se trataba de un producto de marketing muy bien planeado. Según ellos, ni estaba tan bien escrito, ni la historia era tan buena. Había incluso quien aseguraba que los libros no los había escrito J.K. Rowling, sino unos *negros*. Sinceramente, yo no comparto esas opiniones.

Ha pasado mucho tiempo y ya no recuerdo la cronología ni las cifras, pero si no me equivoco, cuando se publicó el primer volumen en Gran Bretaña, fue sin apenas publicidad, cuando nadie conocía a la autora, y mucho antes de que ésta vendiera los derechos para hacer las películas. Sin embargo, a medida que avanzaba la serie, iba atrapando cada vez a más lectores.

Mi hijo, por ejemplo, que ahora tiene dieciocho años, leyó Harry Potter y la piedra filosofal cuando tenía siete. La saga todavía no se había hecho famosa, y desde luego todavía no se había estrenado la primera película (eso sí lo recuerdo, porque cuando la estrenaron, él ya estaba "contaminado" y me hizo ir a verla el mismo día del estreno. En el cine estábamos solos él y yo). Fue el primer libro sin ilustraciones que leyó él solo; quedó cautivado desde la primera página. Yo, intrigada -y sin sospechar que más adelante traduciría los tres últimos libros-, lo leí también, y quedé tan fascinada como él. Durante años, mi hijo leyó y releyó los libros de Harry Potter uno tras otro, casi obsesivamente.

Creo que la clave del éxito está, por una parte, en el enfoque, y por otra, en la combinación de ingredientes. El lector joven que se asoma por primera vez a la historia tiene la impresión de que lo están tratando como a una persona inteligente y sensible, y no como a un crío al que se puede engañar fácilmente. La trama es complicada y exige un alto grado de atención; el léxico, por ejemplo, tampoco es sencillo. El lector se enfrenta a temas como el miedo, la injusticia, la maldad, y no se le da todo masticado. Harry es un héroe imperfecto, como el mundo en que vive, ese mundo que va descubriendo poco a poco mientras pasa de la infancia a la adolescencia. El lector que lo acompaña por ese camino sabe que no todo está resuelto, y que no hay ninguna garantía de que todo acabe bien.

Pese a tratarse de un libro de género fantástico, hay un trasfondo muy real. El lector se identifica fácilmente con los personajes, y reconoce muchas situaciones. Me parecen muy acertadas, concretamente, las relaciones

de los alumnos de Hogwarts con los maestros. Los alumnos los temen, se burlan de ellos, los admiran, acuden a ellos o los rehúyen, padecen sus injusticias, soportan sus manías...; la autora no los presenta como una autoridad que no pueda ponerse en cuestión. Asimismo, no le da miedo abordar la tristeza, la soledad o los celos. Estoy segura que los lectores agradecen que alguien reconozca su derecho a opinar y sentir, pese a ser niños.

Respecto a si las repercusiones han sido positivas o negativas, considero que sin duda han sido positivas. La saga ha conseguido divulgar el placer de la lectura, y ha hecho que muchos padres se interesaran por lo que leen sus hijos y compartan esas lecturas. Creo que no es aventurado afirmar que Harry Potter ha creado toda una generación de lectores.

MÈTODE DE TRADUCCIÓ DE XAVIER PÀMIES

Sessió pràctica *Harry Potter* (6-IV-2006, Universitat Jaume I, Castelló)

Xavier Pàmies

- ¿Quin és l'objectiu d'una traducció, sobretot quan es tracta de traducció literària?

-Transmetre impressions anàlogues a les experimentades pels lectors de l'original (termes clau: **traducció funcional**, **traducció pragmàtica**, **adequació**).

-La traducció ha de ser **idiomàtica**, de manera que no es noti que és una traducció. Això exigeix eminentment una **reformulació** sintàctica, fraseològica i lèxica (que aquí practicarem acarant el fragment original triat amb el fragment corresponent en català). En tant que traducció literària, d'altra banda, les solucions són subjectives, condicionades per la competència i pel gust personal del traductor, a diferència de la traducció científicotècnica, on la **univocitat** és requisit indispensable.

- ¿Què s'ha de transmetre en aquesta traducció?

-El ritme i el fil de l'acció

-Els diferents registres en els diàlegs

-L'humor i les al·lusions, en forma de joc de paraules, continguts en els noms de persona, els noms de sortilegis i les seves fórmules llatines, els títols de llibres, els noms d'objectes i éssers fantàstics, etc.¹³

---

¹³ Vegeu, per a aquest aspecte concret de l'humor i els jocs de paraules en els noms propis de l'obra de J.K. Rowling: Valero Garcés, Carmen. "Translating the imaginary world in the *Harry Potter* series or how *Muggles*, *Quaffles*, *Snitches*, and *Nickles* travel to other cultures. *Quaderns. Revista de traducció* 9 (2003), 121-134. Per a aspectes més generals sobre la traducció dels jocs de paraules, vegeu: Delabastita, Dirk. "Translating puns. Possibilities and restraints". *New*

- ¿Com tradueixo jo?

-No tradueixo partint d'uns principis tèorics previs, si no són els que se m'han anat assentant a l'inconscient a partir de la meva competència lingüística i la meva pràctica com a traductor al llarg dels anys. Vaig traduir la cinquena novel·la d'en Harry Potter condicionat per les solucions puntuals adoptades en els quatre llibres anteriors, tots quatre traduïts per la mateixa persona, però el to de la meva traducció (és a dir, estil, registres i ritme) parteix de les decisions intuïtives que vaig anar prenent sobre la marxa a partir del to de l'original. Vaig fer esmenes puntuals de solucions prèvies només en aquells casos en què vaig detectar algun error de traducció o alguna inadequació; és el cas del canvi de pronom personal *el* ("el Harry, el Ron"), eminentment barceloní, pel pronom *en* ("en Harry, en Ron"), d'abast territorial més ampli i de to més literari sense abandonar el registre col·loquial. Altres canvis són *encarregat de manteniment* (*caretaker*, referit a en Filch), que substitueixo per *zelador*, *guardabosc* (*keeper of the keys and grounds*, referit a en Hagrid), que substitueixo per *guardià de les claus i de les terres de Hogwarts* (igual que a la pel·lícula o a la versió francesa de la novel·la, d'altra banda), o *monitor* (*prefect*), que tradueixo per *delegat*. Tot i que aquests canvis es puguin considerar pertinents, he rebut crítiques severes d'uns quants joves lectors de la saga, com he pogut descobrir en algun xat de fans d'en Harry Potter.

- La traducció dels noms propis

Aquest aspecte és el que analitzo una mica més en detall, en tant que característica diferencial de les novel·les d'en Harry Potter. A partir de les pàgines web que vaig trobar a internet (especialment www.harrypotterfacts.com, on s'especifica la novel·la i el capítol on apareix un terme concret, i www.m5p.com/~pravn/hp —"The Akashic Record: A Complete Harry Potter Reference"—, que conté abundants referències etimològiques) vaig poder saber si un nom propi ja existia abans de la cinquena novel·la, i, sabent

---

Comparison 3 (1987), 143-159. I, del mateix autor: "Focus on the pun: wordplay as a special problem in Translation Studies". *Target* 6:2 (1994), 223-243.

la novel·la i el capítol on apareixia, buscava la traducció que se n'havia fet. D'aquesta manera vaig anar elaborant una llista de termes anglesos amb les equivalències corresponents en català, per tenir la solució a mà si el terme tornava a aparèixer.

-Noms de persona

Molts noms de persona, sobretot els dels personatges principals, no s'han traduït a les traduccions catalanes, amb la qual cosa es perden la majoria de jocs de paraules o d'al·lusions que contenen. Traduir-los, però, és com arrencar-los del seu context cultural, amb el risc de convertir la traducció en una adaptació. Fudge, per exemple, a més de ser un cognom real, pot significar 'impostor'; però la naturalitat del joc es perdria si aquest doble sentit es fes evident amb una adaptació com Corneli Impostor.

No passa ben bé el mateix amb noms de pila de formació llatina, que es presten més a una mera adaptació ortogràfica. Albus (Dumbledore) no es va catalanitzar en el seu moment (segurament perquè no hi havia l'equivalent natural, però també perquè no fa falta traduir-lo), però sí Tiberius (Ogden) [5-15] o Rodolphus (Lestrangle) [5-6], deixant el cognom tal qual. Un tal Gregory the Smarmy [1-9] va ser traduït com Gregori l'Ensabonador, i semblantment s'han traduït Barnabas the Barmy [5-18] i Wilfred the Wistful [5-14] com Bernabè el Tastaolletes i Guifre el Pensarós respectivament. Aquests últims casos, a més a més, semblen noms de sang noble, i és sabut que els noms de reis, papes, etc. es tradueixen per tradició. Un cas semblant és el d'Elphias Doge, que tradueixo com Elfies Dux (ja que *doge* significa 'dux, títol del cap de les antigues repúbliques de Venècia i de Gènova'). Finalment, vaig realitzar adaptacions fonètiques mínimes en alguns noms de regust mitològic, com és el cas dels gegants Grawp (Grep) o Golgomath (Gulgumat, tot i que l'original sembla inspirat en Gilgamesh).

Els noms de persona que presenten un joc semàntic més clar són els que es tendeix més a traduir, perquè la pèrdua del joc semàntic en la traducció pot comportar pèrdues de sentit en el conjunt del text. Així doncs, es tendeix a

buscar-ne un equivalent semàntic (amb manteniment o no de les al·literacions, si n'hi ha, com en el cas de Moaning Myrtle/Gemma Gemec/Mildred la Llorona).

-Títols de llibres i noms de sortilegis

En molts d'aquests casos, seguint la tradició anglesa, ens trobem amb al·literacions. L'al·literació no és un recurs expressiu tan corrent en català com ho és en anglès, de manera que és lícit mantenir el joc en la traducció per mitjà d'altres solucions expressives, com ara la rima. Aquest és el cas del títol del llibre *Voyages with Vampires*, que la traductora Laura Escorihuela va convertir *Vaig ser testimoni del matrimoni d'un dimoni*, de forma semblant a altres títols traduïts per ella mateixa dintre la saga, o de *Cruciatus Curse*, que va traduir com "malefici del suplici". Jo mantinc l'al·literació en algun cas, sempre que la solució no sigui forçada, com ara en Babbling Beverage [5-32], que es converteix en "xarop de la xerrameca". En una altra categoria de termes, en canvi, opto per donar prioritat a la funció definidora del terme (Blood Blisterpod "toffee anticoagulant", Fainting Fancies "bombons desmaiadors", Fever Fudge "confit enfebridor", Skiving Snackbox "caramel per fer campana").

L'objectiu principal és que el terme traduït sigui efectiu: que sigui entenedor i contundent alhora, i que tingui gràcia. Aquest desideràtum, però, no sempre és possible, o en tot cas no s'aconsegueix plenament. Així, Bubble-Head Charm [5-30] "sortilegi escafàndric", Bring and Fly Sale (<Bring and Buy Sale 'mena de tómbola benèfica') [5-25] "festival malèfic" (<festival benèfic), Come-and-Go Room [5-18] "Sala Fugissera", que sotmeto a discussió.

-Versemblança científicotècnica

La meva formació com a biòleg em mou a ser especialment precís en la descripció de la naturalesa i en la nomenclatura científica. Potser per això he traduït Bibblering Humdinger com "embarbollaire imperial" (<àguila imperial) o Chinese Chopping Cabbage (una al·literació més) com "col mossegaire xinesa" (<falciot cuablanc africà), i *spattergroit* (afecció cutània imaginària) com "pigotellosi" o *wartcap powder* com "pólvores granògenes", en aquests dos últims casos seguint la tendència del català científic a utilitzar cultismes quan en

anglès científic es fan servir termes d'ús corrent per designar el mateix fenomen o concepte.

-Fórmules màgiques en llatí

La traductora anterior al català dels llibres d'en Harry Potter havia confiat la nova versió llatinitzada de les fórmules màgiques a un expert conegut seu, del qual he seguit el seu mètode d'adaptació grosso modo, sobretot evitant formes de llatí macarrònic a l'anglesa com *Expelliarmus* "expulsiarmus". Es tracta, senzillament, de passar-les a formes de llatí reals, la majoria en primera persona del singular del present d'indicatiu del verb corresponent, com ara *Incarcerous* [5-33] "religo". En altres casos, però, la solució és diferent; *Sectumsempra*, per exemple, a l'última novel·la, queda igual (per analogia amb *Rictumsempra*), mentre que he traduït *Locomotor trunk* com "locomotor impedimenta", llatinitzant l'objecte a transportar.

- L'anàlisi del fragment triat

-Reformulació sintàctica

- Canvi de posició del complement circumstancial (*the following two weeks i during her lessons*, tots dos a /1/)
- *as he looked/cada vegada que* /1/
- *felt as though/sentia *com si/tenia la sensació que* /1/
- *some kind/*alguna mena/una mena* /1/
- Pas de substantiu abstracte a verb equivalent (*for the DA meetings/perquè l'ED es reunís* /2/; *he had a feeling/trobava* /3/; *for examination/per ensenyar-la a tothom* /4/)
- *to gleam fat and yellow/La moneda, daurada i gruixuda, va brillar...* /4/)
- Creació excepcional d'una passiva (*greeted/van ser rebudes* /5/)
- *you'll be able/Ø* /4/

-Reformulació fraseològica

- *to support him through Umbridge classes/fer-li passadores /1/*
- *to keep the timing of their meetings unpredictable/no tenir un dia de reunió fix /2/*
- *time and date/dia i hora /3/*
- *gold/diners de veritat /3/*
- *at short notice/a última hora /3/*
- Falques i connectors als diàlegs (*Well.../Noi...; Well/La veritat és que...; Well... yes/Tens raó; ...good idea/...ho trobaríeu bé; that is!*)

-Reformulació lèxica

- *glowing secret/secret inefable /1/; to smile blandly/somriure amb placidesa /1/; horrible bulging eyes/repulsius ulls prominents /1/; resist...very nose/sostreure's a la seva vigilància implacable /1/ (però es perd la figura amb el very subsegüent); almost impossible/molt difícil /2/*
- *successfully disarm/aconseguir desarmar /1/; weakly/amb un fil de veu /diàleg/ (reducció de la freqüència d'adverbis en -ly per "alleugerir" la traducció)*

-Reformulació morfològica

- *around the edge of the coins/...de la moneda /4/*

-Reformulació tipogràfica

- *his coin/la seva moneda /4/ (eliminació de cursives)*
- Unificació de frases partides als diàlegs (*...Ravenclaw? ... With brains like yours?*)

-Llicències (quasi sempre amb el propòsit d'aconseguir un text versemblant i fluid)

- *to make out a pattern/seguir-los la pista /2/* (amb el sentit de “descobrir el calendari de reunions” o una cosa semblant)
- *very clever method/sistema molt més útil /3/* (mer lapsus?)
- *to talk to each other/parlar-se a l'orella /3/*
- Amplificació (*all the members/tots els membres de l'associació /3/; Umbridge/professora Umbridge*, tant al relat com als diàlegs)

-Uns quants errors a evitar

- *most* (sovint no superlatiu relatiu, sinó absolut)
- El gerundi no s'ha de traduir normalment com a tal, i a vegades convé introduir-hi un connector (*doing/i /1/; holding one/mentre n'agafava una /4/; we're using the Galleons/això dels galions*).
- El pronom personal acostuma a desaparèixer, però a vegades convé substituir-lo pel nom de la persona perquè se sàpiga qui és el subjecte de l'acció (*he/Harry /1/; he/Terry Boot /diàleg/*)

-Respecte de les solucions de les traduccions anteriors

- Colin Creevey, Sneakoscope, NEWT
- Galleon (canviat per *galió*, igual que Sickle/*sicle*)

RESUM *EL FENOMEN HARRY POTTER*

El meu treball té com a objectiu entendre el motiu de l'èxit de les novel·les de Harry Potter, explicant tant les causes com la repercussió que han tingut mundialment.

Les característiques que reuneix la saga Harry Potter i que han estat la causa del seu èxit són diverses: l'ambientació de les novel·les; la versemblança dels personatges; la forma de tractar el lector per part de l'autora i la imaginació d'aquesta a l'hora de crear un món nou i màgic; la lluita entre el bé i el mal i la gran capacitat de l'autora per a fer encaixar tots els esdeveniments que succeeixen.